

Z NAŠICH REVUÍ.

V „**Lectectvi**“ (roč. I. Č. 9.) uveřejňuje inženýr Jos. Růžička z Brna zajímavou studii „O vývoji, podstatě a významu letecké fotogrammetrie“. Světová válka upotřebila fotografických snímků pořízených s letadel k doplňování map a plánů a dala podnět k dalšímu rozvoji této metody, tak že dnes můžeme tvrdit, že letecká fotogrammetrie jest výbornou metodou mapovací a můžeme očekávat, že v budoucnu převládne všude tam, kde bude zapotřebí v krátkém čase a poměrně lacino, vypracovati přesné mapy fotografické. Vylíčov stručně historii a výhody této metody, vyzývá autor vládní činitele, aby přispívaly k rozvoji letecké fotogrammetrie udělováním stipendií k studiu v cizině, zřízením docentury a professury tohoto vědeckého odvětví na technikách, zakupováním přístrojů, podporováním leteckých podniků a v neposlední řadě získáním příslušné části ze zásob materiálu vídeňského geografického ústavu prostřednictvím reparační komise ve Vídni.

V téměř čísle otištěna přehledná tabulka charakteristických vlastností jednotlivých typů bitevních letadel a tabelární přehled jich ekonomie.

V 11. čísle téhož ročníku vylíčen poutavě výškový let poručíka Mac Readyho do výše 12.433. metrů, jenž jest světovým rekordem.

V článku M. D. Perreta „Let do veliké výše“ řešen problém zvýšené rychlosti letadla ve velké výši (1000 — 1500 km v hodině), takže by letadlo dokázalo proletět během čtyř hodin vzdálenost přibližně 4000 km, která dělí Paříž od New-Yorku. Jakkoli to zní fantasticky, autor nepovažuje to za nic neuskutečnitelného.

„**Vynálezy a pokroky**“ počaly opět vycházeti po sedmileté přestávce ve staré,

známé úpravě a přinášejí v 1. čísle článek o obrovském letadle Caproniho, jehož letadla vzbuzovala za světové války obdiv svoji velikostí a výkonností.

Poslední obrovské letadlo byl hydroplán, trojplášník šestikřídý celkové délky 24 m, rozpětí křídel 33 metrů, opatřený osmi motory „Liberty“ po 400 HP. (celkem 3200 HP). Francouzští inženýři vytýkali novému letadlu mnoho chyb a zdá se, že oprávněně. Letadlo nevyhovělo požadavkům hned při prvních pokusech konaných naježere Maggiore, sřítlo se s malé výše a po pádu bylo plameny zničeno.

V téměř čísle počal uveřejňovati brněnský profesor české techniky, dr. Fr. Nachtikal, studii Relativita a gravitace, psanou přístupně a dotýkající se Einsteinovy teorie relativity, která vzbudila rozruch nejen v učném světě, ale v nejšířších vrstvách, vycejecí mnohé dosud platné názory fysikální.

Ve 3. čísle zajímavá poznámka o „Vodním i pozemním tanku“, s nímž byly konány pokusy v Marseille. Vynálezcem je Francouz Foenquines.

„**Práce a vynálezy**“ přinášejí v č. 1. (roč. II) článek o skákavém automobilu, jehož vynálezcem je francouzský konstruktér Gauthier. Jedná se o dokonalé vypérování vozu umožňující rychlou jízdu i na bídných cestách, což není možné při dnešním obyčejném vypérování.

V seš. 3. (roč. II) uveřejněno stručné vysvětlení „automatických startorů pro aeroplany“. Dle oficielních záznamů přišlo o život ve světové válce jen u franc. armády 1500 mechaniků při roztáčení vrtule. Rostáčení vrtule jest však nejen nebezpečné, ale i zdoluhavé a v mnoha případech (u hydroavionu) nemožné. Francouzská sekce aviatická zavedla již pravidelné užívání automa-

tického startoru u vojenských letadel, jimž se docili nejen úspory času, ale zabráni se i všem nehodám. Od zavedení startoru již před válkou až do dnešní doby prodělal startor svůj nutný vývoj a dospěl až k startoru velmi dokonalému, poháněnému kyselinou uhličitou.

Jeho vynálezcem jest známý franc. aviatik inž. Odier.

Nová Epocha roč. I věnuje v č. 1. článek „letům výškovým a fyziologickým pokusům aerotechnického ústavu“. Jedná se o institut aerotechnický založený r. 1917 v Saint-Cyru, jehož úkolem jest

zjišťovati, jak se chová lidský organismus při velmi silném snížení tlaku, velmi nízkých teplotách, při účinku rychlých změn tlaku atd. samých to zjevůch doprovázejících aviatika do výšin atmosféry. Za tím účelem disponuje ústav dvěma pneumatickými komorami, z nichž se vývěvami čerpá vzduch; ke komoře připojeno zimotvorné zařízení. Fyziologické pokusy konané s letci v těchto komorách mají zjistiti přípustnou průměrnou výšku, do níž se mohou letci odvážiti bez nebezpečí pro svůj organismus a bez ztráty výkonnosti. Podle výsledku pokusů konaných drem Garsauxem nepřesahuje tato hranice nikdy 6000 m.

Z CIZÍCH REVUI.

Revue militaire générale. Roč. 1921.

Sešit 1. (Ledén 1921.)

Général d'Urbal: Journal des opérations de la 11e armée française dans les Flandres du 20 octobre 1914 au 5 avril 1915. (Deník o operacích osmé francouzské armády ve Flandrech od 20. října 1914 do 5. dubna 1915.)

Článek nepodává dějin bitvy ve Flandrech, nýbrž jen její kostru. Jest psán v okamžiku události, tedy ve chvíli, kdy vidíme ještě věci tak, jaké skutečně jsou. Nejsou to ani úvahy strategické nebo diplomatické, ani diskuse taktické, ale také ne anekdoty nebo osobní dojmy. Jest to prostě výčet událostí, jak je autor prožil a pochopil a které se týkají bitvy na Išaře a první a druhé bitvy u Yper, tři to větších fází velké bitvy ve Flandrech. Tyto operace byly důsledkem útočného plánu německého proti nejkrajnějšímu levému křídlu armád francouzských. Němci přes číselnou svou převahu nemohli se zmocniti poslední provincie belgické a ztratili v bitvě asi 130.000—140.000 mužů. Bitva skončila se prodloužením fronty až k moři. Mravní úspěch pro Francouze byl nepopíratelný.

Lucius: La refonte des règlements et notre doctrine de guerre. (Reforma předpisů a naše válečná doktrína.) Článek jest pokračováním z listopadového sešitu 1920. Autor sleduje na základě hlavních válečných událostí vývoj myšlenek a metod vznikajících z nových problémů a rozděluje celou válku na sedm hlavních period, z nichž každá má svůj zvláštní charakter:

1. Od srpna do 13. září 1914 — válka pohybová;

2. od 13. září do 16. listopadu 1914 — konec války pohybové a počátek stabilisování front;

3. zima 1914—15 a rok 1915 — počátky války posílení a první pokusy prolomití opevněnou frontu německou;

4. rok 1916 a počátek r. 1917 až do 16. dubna — období velkých ofensiv;

5. od června do prosince 1917 — útoky na omezené cíle;

6. jaro 1918 — velké ofensivy německé, návrat války pohybové;

7. od července do listop. 1918 — protiofensiva francouzská a všeobecná ofensiva Dohody.

První perioda musila doplniti nedokonalý výcvik mírový pro válku pohybovou, přitáhnouti uzdu prudkosti zvané „furie francese“, která příliš zanedbávala úspěchy hmotné a mravní a znala jen pohyb kupředu, a naučiti polnímu opevnění, a to za dvojím cílem: aby snáze byl zachován dobytý terén a aby zmenšeny byly ztráty způsobené palbou. (Pokračování.)

Andriot: Les transports par voie ferrée de l'armée américaine en France, 1917—1919. (Železniční transporty americké armády ve Francii.) Americká organizace drah ve Francii přispěla k rychlému a bezvadnému provozu amerického materiálu, zásob a mužstva. Ke článku jsou připojeny grafické tabulky: přehled měsíční tonáže, dopravené do sedmi francouzských přístavů (Marseille, Bordeaux, Rochefort, La Rochelle, St. Nazaire, Nantes a Brest) z Ameriky a transportované po železnici v době od dubna 1918 do července 1919, přehledná mapka Francie s označením sídel všech amerických divízních stanic, dělostřeleckých brigád, výcvikových táborů, letišť, pasem pro dovolence a nemocnic, grafická tabulka sítě amerických vlaků z jediného dne a p. (Pokrač.)

Le 2e corps d'armée italien sur le front français. (Druhý armádní sbor italský na francouzské frontě.) Překlad oficiální italské zprávy. Druhý armádní sbor italský (3. a 8. divise) obdržel rozkaz odejiti na francouzskou frontu uprostřed dubna 1918. Kantonoval u Mailly, kde se učil metodám francouzského válčení a zvykal si na nový terén.

V květnu byl dosazen na frontu argonnskou a zúčastnil se v červenci bitvy u Ardre, koncem září a začátkem října boje o Chemin des Dames a pak akce pronásledovací až do 11. listopadu, kdy nastalo příměří. Sbor se bil vždy udatně a utrpěl za tu dobu ztráty 4.375 mrtvých a 6.359 raněných.

Sešit 2. (únor 1921.)

C. Buguet: Historique du Conseil supérieur de guerre depuis sa création, 7. novem. 1917 — 11. novem. 1918. (Dějiny nejvyšší válečné rady od jejího založení.) Utvoření nejvyšší válečné rady mělo pro dohodové armády veliký význam. Ačkoli stálo mnoho a dlouhých diskusí a mnohdy velice obtížných, nechybělo přece u šéfu jednotlivých armád dobré vůle jednati vždy v nejúplnější shodě. Všichni připomínali si radu Clemenceauovu: studovati problémy s hlediska kolektivního všech spojenců a nikoli sub specie jediného z nich. Všichni znali jasně svůj cíl a měli touhu ho dosíci, porazit nepřítele a rozdrtit Německo. Tohoto cíle dosáhli spojením všech dohodových armád pod jediným velitelem A to je největší slávou nejvyšší válečné rady, že tuto jednotu připravila a usnadnila.

Lucius: La refonte des règlements et notre doctrine de guerre. (Pokračování.) Druhá perioda nám odhaluje první počátky útoku proti organizovaným posicím. Tyto útoky jsou příliš prudké, není prostředků dostatečné je připravit a stojí velmi mnoho krve. (Pokračování v č. 7.)

Andriot: Les transports par voie ferrée de l'armée américaine en France 1917-1919. (Pokračování.) Autor dochází k všeobecným úvahám a k závěru své studie. Jest jisto, že za nepřetržitých zápasů r. 1918 vykonaly železnice, díky personálu a ohromné spolupráci americké, dílo veliké. Dopravily více než 5 milionů tun materiálu a zásob od břehů oceánu k hranicím lotrinským. Američané však přece jen jako praktičtí lidé vytýkali Francouzům nedokonalost nejen sítě železniční, ale i telefonní. Soustava obou zdála se Američanům příliš těžkopádná, soulad mezi oběma nedokonalý, přednostně nedosti pružní a mnoho ještě jiných výtek měli často na srdci. Ale široká koncepce problémů, duch odvážný a podnikavý a vůle neohroženě trvajících na uskutečnění za každou cenu na straně jedné, inteligence a bohatý fond vysoké kultury vědecké na straně druhé, učinily z nástrojů prostřední hodnoty obdivuhodnou moč za okolností mnohdy nejnesnadnějších a dovedly Francii k vítězství. Jest třeba, aby také život zítřejší, který tolika úkoly svírá celý svět, nalezl Francii a Ameriku spojeny upřímným přátelstvím.

Maurice Boigey: Education physique et sports. (Tělesná výchova a sporty.) Do armády francouzské zaveden byl povinný football. Football však sám o sobě právě jako každý jiný sport není metodou úplné tělesné výchovy, praví autor. Je-li pěstován dětmi a mládeží výlučně, nepřináší výsledků

dokonalých. Nicméně však je správné, že nejvyšší velitelství zavedlo obligatorně tento kolektivní sport, poněvadž se jim vyvíjí duch solidarity. Velitelé slibují si mnoho a doufají, že jim budou vojáci přivedeni k bitevní disciplíně. Tento sport rozvíjí smysl pro zodpovědnost ve společné věci a povinnost jednati nikoli pro sebe, nýbrž pro celek. Zvykající mužstvo zápasům s inteligentní silou a bdělou vůlí protivníka, představují kolektivní sporty nejjistější prostředek přivést moderní armádu k ukáznenosti.

Sešit 3. (březen 1921.)

P. A. Cour: L'évolution des doctrines et règlements avant la guerre et la valeur technique de notre infanterie. La guerre et ses conséquences. (Vývoj nauk a předpisů před válkou a technická hodnota naší pěchoty. Válka a její důsledky.) Autor podrobuje kritice předpisy pro pěchotu z roku 1875, 1883, 1895, 1904, 1913 a 1914. Ačkoliv francouzská pěchota vyvinula za války udatnost a energii neobyčejnou, přece jen pokud se týče metod a výcviku t. j. své hodnoty technické projevila na počátku války velké nedostatky. Nedovedla používat ani kulometů ani ručnic, ani vykořisťovati terénu a formaci k útoku, ani prováděti polní opevnění; dovedla jediné: vrhati se střemhlav proti nepřátelským kulometům. Důstojníci pěchoty stěžovali si před válkou, že nemají dosti vojnů, že velí jen kostrám jednotek, že nemají speciálních terénů a instruktivních táborů, a konečně si stěžovali na nejistotu a kolísání zásad a metod v předpisech. Tato poslední výtka byla nejtěžší a oprávněná. Bohužel trvalo to plných 43 let, než byla vyslovena oficiálně.

Předpisy vydané r. 1875 měly své slabé stránky, tápaly, hledaly a pletly se mnohdy do řešení problémů, které nebyly jejich oborem. To komplikovalo jejich vývoj, jehož cílem přece bylo zdokonalování metod a zásad s ohledem na technické pokroky materiálu a hlavně výzbroje. Během let změnily se ve smyslu větší iniciativy poskytnuté podřízeným jednotkám, v kterémžto směru byly předpisy z r. 1904 skutečným pokrokem. Měly však vadu, že nebyly dosti široké a přesné současně. Upadly do mlhavosti a konfusí a otevřely tak cestu osobním interpretacím, aniž by byly poskytovaly přesnou direktivu.

K těmto závěrům se došlo teprve v dubnu r. 1914 — příliš pozdě. Předpisy se musí tvořit z dlouholetých tradic, ty se nedají udělat za několik měsíců.

To však nebylo jediné zlo. Předpisy z r. 1914 zklamaly také z jiných důvodů. Vrátily se k jednotkám příliš velikým, příliš těžkopádným v moderním boji, k formacím již před patnácti léty zavrženým a zůstaly pod vlivem zpátečnických střeleckých odborníků, kteří předpisy zatížili pravidly zřejmě neprospešnými modernímu boji. Nevyužily kulometů ani dosti ani dobře, at v ofenzivě či defenzivě. Zapomněly vůbec na součinnost pěchoty s dělostřelctvem atd. atd. Vliv

jejich byl ostatně skromný, poněvadž byly známy teprve několik měsíců před válkou. A tak francouzská pěchota na počátku války byla vedena různými metodami. Nebylo tu jednoty. Každý šel svou vlastní cestou a mnohý se domníval, že nalezl tu pravou. Jaký to byl rozdíl proti jednotné vycvičené pěchotě německé. Tato anarchie byla pocíťována téměř po 3 léta. Ale zvolna vyvíjel se z ní souhrn nových metod a zásad, které obsaženy jsou v nových předpisech z r. 1920. (Pokračování.)

Edmond Delage: Le haut commandement naval allemand. (Nejvyšší námořní velitelství německé.) Německé válečné loďstvo přestalo prakticky existovati. Podlehl-li něm. armáda, stalo se tak alespoň bez příslušné nečti. Totéž neplatí o válečném loďstvu německém. Jutsko bylo jedinou příležitostí, kterou Německo vyhledalo, aby změnilo své síly s nepřítelem, a skončilo nezdarem. Válka ponorková, jež měla zachránit předem prohranou partii, nemohla docílit výsledků, poněvadž nebyla podporována loďstvem ostatním. Byla činem ukrutným a nezodpovědným. — Závratný vzestup námořní moci německé před válkou hypnotisoval. Svrchovaným velitelem loďstva byl císař, jenž zářlivým zrakem sledoval jeho pokrok. Jeho velikašství, z něhož přystilo soupeření anglo-německé, bylo jednou z hlavních příčin války. Nicméně nutno přiznati, že císař byl skutečným tvůrcem německého loďstva, třebaže jeho na cti utrhači — a těch je dnes v Německu dosti, poněvadž Němci se nikdy neskvěli věrností ke svým padlým velikánům — považovali jeho loďstvo za drahou hračku. Aby mohl loďstvem lépe vládnouti, rozdělil r. 1898 moce admirality tak, že oddělil od ní t. zv. Reichsmarineamt a založil námořní kabinet, ač v té době již význam námořních kabinetů poklesl, a někde byly docela zrušeny. Námořní kabinet Vilémův udržel se až do r. 1918, kdy byl císař tihou situací přinucen odevzdat všechnu moc ze svých rukou Ludendorffovi. Chefem Reichsmarineamt — úřadu pro vypracovávání konstrukcí, zaopatřování materiálu a personálu pro loďstvo — byl Tirpitz. Mezi ním a císařem docházelo často k nedorozuměním, poněvadž císař — a to se stávalo i za války — vydával rozkazy neproveditelné. Když vypukla válka, byl Tirpitz státním tajemníkem, chelem kabinetu byl admirál Müller, chelem generálního štábu námořního admirál Pohl a vrchním velitelem loďstva admirál Ingenohl. Je pochopitelné, že tato složitá organizace nebyla na prospěch výkonnosti loďstva, zvláště když tu stál ještě autokrat Vilém, který se nespokojoval tím, že mu byly téměř každou hodinu podávány zprávy o pohybech loďstva, nýbrž chtěl také rozhodovati o pohybech taktických často i bez admirality. Lépe nebylo ani ve válce ponorkové. Zde přibyl do společnosti ještě Bethmann-Hollweg, opatrný diplomat, který pracoval za zády císařovými proti jeho vojenským rádcům. Tirpitz, skutečný mravní chef lo-

stva německého, podporovaný kruhy průmyslovými a pangermánskými, obhajoval houževnatě nutnost ponorkové války. A mezi těmito dvěma kolisacími — slabý nejvyšší velitel. Ani po vyhlášení ponorkové války nevzdal se Vilém nejvyššího velitelství loďstva a učinil tak teprve v srpnu 1918, když se již válka nedala vyhrát a když bylo již pozdě zachraňovat čest německého loďstva. Nezůstalo bez trestu, že zavřel celé eskadry na léta do přístavů bez perspektivy na vítězství nebo boj. Na lodích vypukly první námořnické revolty, které byly předzvěstí německé revoluce a skončily kapitulací Německa.

R. Cross: La Cavalerie française en Orient 1915—1918. (Franc. jezdecko na Východě 1915—1918.) Recenze knihy generála Joninot-Gambetty: *Uskub ou du rôle de la Cavalerie d'Afrique dans la victoire*, vylučující boje jezdeckých stílečných pluků afrických, které vyložené v prosinci roku 1915 v Soluni, aby kryly ústup srbské armády, vystavěly později opevněný tábor kolem Soluně a zúčastnily se všech bojů balkánské fronty až do r. 1918. V polovině září téhož roku zahájena na Balkáně všeobecná ofenziva, při níž uloženo africkým plukům jezdeckým, aby se zmocnily Skopje a odřízly německou XI. armádu. To se jim podařilo právě ve chvíli, kdy Bulharsko kapitulovalo. Po mnohých šarvátkách a menších bojích dostalo se franc. jezdecko údolím Moravy a Timoku až do Negotina na Dunaji dne 21. října. Po dvaceti dnech pak překročilo Dunaj a vstoupilo na uherskou půdu. Tento nadprůměrný výkon dokazuje, že pěší boj kombinovaný s čilou pohyblivostí jest hlavním akčním prostředkem jezdeckta v moderním boji.

Sešit 4. (duben 1921.)

Koeltz: L'attaque de Maubeuge par les Allemands. (Německý útok na Maubeuge.) Bombardování Maubeuge počalo 29. srpna 1914 v poledne; první pevnůstka padla 5. září; pevnost kapitulovala dne 7. září večer. Odpor trval devět a čtvrt dne od počátku obléhání. Jest zajímavé, že Maubeuge se svým zastaralým opevněním se udržela třikrát déle než moderní Namur a skoro tak dlouho jako Antverpy, jedna z prvních pevností na světě. K článku připojeny jsou přehledné tabulky o složení sborů obléhacích ze dne 1. září večer, 2. září večer a 7. září ráno, čtyři situační náčrtky z 29. srpna, 1. září, 3. září a z noci ze 6. na 7. září a dvě oleaty: rozložení německého dělostřelectva dne 30. srpna 1914 a situace těžkého dělostřelectva německého ze dne 6. září 1914. Oba plány pro mapu v měřítku 1 : 80.000.

P. A. Cour: L'évolution des doctrines et règlements avant la guerre et la valeur technique de notre infanterie. (Pokračování.) Autor není spokojen s novým předpisem z r. 1920. Nový předpis není pokrokem ani formou ani duchem svých metod výchovných. Není to dokument moderní,

živý, přesný i jdoucí přímo k cíli. Metody výchovné jsou krokem zpět. Vojáci musí být přeměněni ve válečníky v nezbytné době nejkratší. Jest nutno zamítnout vše, co nevede přímo k cíli. Psycholog měl by se pokusit o rozřešení otázky: kolik let je zapotřebí, aby se Francouz naučil zacházet se zbraní a byl schopen jít do boje? Základem vojenského výcviku musí být výchova tělesná. Je třeba dát vojínovi oblek sportovní, přizpůsobený poměrům válečným. Aby však tyto metody přinesly ovoce, jest nutno vojáky vyvést z dusné atmosféry měst do volné přírody, do táborů instrukčních. A disciplína? Ta se musí stát silou a pravdou, musí mít kořeny v srdcích, duších a vůli vojáků, jak to již válka krásně dokázala.

Sešit 5. a 6. (květen a červen 1921).

I. R. La recherche du renseignement militaire sous Napoléon Ier. (Válečné zpravodajství za Napoleona I.) Napoleon v jednom svém listě píše, že ve válce zpravodajství není k ničemu. Věřiti zprávám, znamenalo by zahrať si s životy lidskými. Neplatí to ovšem absolutně, poněvadž v chaosu zpráv duch veliký pravdu rozpozná, kdežto prostřední duch v něm utone. O několik let později píše, že znalost pohybů nepřátelských jest k dokonalému úspěchu nezbytná. Kontradikce těchto dvou výroků jest jen zdánlivá. Napoleon chtěl tím jen naznačiti, že zprávy nutno přijímat kriticky. Zásady, na nichž bylo jeho zpravodajství válečné založeno, jsou: mnohonásobnost, neustálost, centralisace a správná volba personálu.

Laffargue: Etude comparée sur la tactique des feux d'infanterie avant et depuis la guerre de 1914—1918. (Srovnávací studie o taktice pěchotní palby před válkou a ve válce od 1914—1918.) V době, kdy se pracuje o nových předpisech, nejsou jisté bez zajímavosti studie retrospektivní. Cílem této studie jest posouditi taktiku palby pěchotní v ofenzivě, jak byla dříve tradována a jak se nám jeví dnes. Z tohoto hlediska zkoumá pisatel některé války minulé (obléhání Sevastopole, válka z roku 1870, válku ruskotureckou z r. 1877, válku Transvaalskou a ruskojaponskou) a činí v první kapitole jednotlivé závěry. V druhé kapitole snaží se vyloučiti, jak zkušenosti těchto válek bylo využito a které nauky vznikly z těchto různých pramenů. V okamžiku, kdy vypukla válka, vládly v armádách asi tyto myšlenky:

1. Pěchota musí spoléhati především na sebe samu, na své vlastní prostředky, hlavně na pušku, aby provedla své úkoly útočné neb obranné.

2. Jest nutno, v zájmu zdárného postupu, započít boj z prostředních, mnohdy i z velikých vzdáleností. (Pokračování.)

Cossé Brissac: La grande offensive allemande. Výňatky ze zápisníku důstojníka jezd. psané úryvkovitě, deníkovitě a doli-

čující velkou ofensivu německou od 22. března do 8. dubna v úseku u Montdidier.

Botte: Évolution de la Fortification de campagne au cours de la dernière guerre. (Vývoj polního opevnění za poslední války.) Studie připomíná principy, dle nichž byla organizována obrana posice před válkou, jak byly tyto základní prvky modifikovány, zprvu předpisem z prosince 1915, potom předpisem ze srpna 1917 a konečně vlivem rozhodujících událostí z r. 1918. Postupný vývoj jest posuzován v tomto pořadí: 1. stupňovité rozčlenění obranných čar v posici, 2. stupňovité rozčlenění posic v úseku. K článku připojen náčrt rozčlenění zákopů v úseku širokém 600 m, hlubokém 800 m.

Pierre Raoult: Commission de gare régulatrice. Tyto komise vznikly za války a jsou myšlenkou čistě francouzskou. Jsou utvořeny v každé menší organické části železniční sítě, a nádraží, v němž mají své sídlo, se jmenují *gare régulatrice*. Komise řídí svými technickými prostředky ve své oblasti všechno, co jde k armádě. Jsou ve službách armády, ale nepodléhají jí, nýbrž komisi sítě teritoriální, k níž náleží a jsou v úzkém vztahu se čtvrtým oddělením nejvyššího generálního štábu.

De Vallière: L'armée Suisse pendant la guerre 1914—1919. Švýcarské úsilí, zabezpečiti v době války hranice, propůjčilo švýcarské armádě soudržnost a stupeň výcviku, jehož nikdy neměla za doby normální. Všechny zdroje národní energie daly se do služeb jediné snahy: ochrana a neodvislost země. V článku vylíčeny: všeobecná mobilisace, ochrana hranic zemských a výcvik vojska v době od 1. srpna 1914 do počátku ledna 1915 a připojen náčrt rozložení švýcarské armády v době mezi 14. srpnem a 1. zářím 1914.

Sešit 7. (Červenec 1921.)

Boullaire et Brun: Le 2e corps de cavalerie dans les Flandres du 9 avril au 3 mai 1918. (Druhý jezdecký sbor ve Flandrech od 9. dubna do 3. května 1918.) Chronologický postup operací druhého jezdeckého sboru s podrobným vylíčením bitvy o horu Kemmel (od 25. do 30. dubna). Připojeny dva situační náčrty pohybů v době od 9. dubna do 5. května 1918.

Lucius: La refonte des règlements et notre doctrine de guerre. (Pokračování ze seš. 2.) Perioda třetí od zimy 1914—1915 do konce r. 1915 znamená válku posíleni a jeví snahu prolomit opevněnou frontu německou. Bilance tohoto období dá se charakterisovati, pokud se týče ofensivní metody nedostatkem dělostřeleckého materiálu a zavedením postupných útoků, které však v dubnu nahrazeny instrukcí o útoku nepřetržitým, prudkým a rychlým až k volnému terénu. V září, když se objevily druhé řady posic, jest tato dříve vykoupená metoda zavržena a přijata opět první metoda postupných útoků. Překvapení z francouz-

ské strany nikdy se nepodaří. Přípravné práce dávno zpravi protivníka o úmyslech ofensivních. Ofensivy r. 1915 stály Francouze 350.000 mrtvých a nezvěstných a nedocílily nikdy toho, čeho chtěly, totiž prolomení fronty. Jediný výsledek měly tyto útočné snahy i přes ohromné ztráty: povznesení morálky ve vojsku. Zároveň prozrazovaly mnohé války mnohem delší, než se myslelo. Od té chvíle skutečně Francie se organizuje, aby vydržela. Dvě věci ještě jsou důležité v tomto období: rozkvět aviatiky, jež opouští vzduch a usnadňuje akci dělostřelectvu a pěchotě, a rozmnožení počtu těžkých děl.

Castex: L'officier d'état-major. Je-li úkol a vliv důstojníka náležejícího štábu mnohem větší a významnější než důstojníků ostatních, musí být i jeho vlastnosti — nikoli ovšem mravní, které musí být dokonale vyvinuty u každého důstojníka, — ale intelektuální i jeho schopnosti technické vynikající. Musí být vládcem ve svém oboru. K tomu poji se i harmonická výchova tělesná. Článek nepřináší v celku nových myšlenek.

Sešit 8. (Srpen 1921.)

L. Mèrat: L'organisation des troupes noires. Organizace černošského vojska posuzována je v článku z trojího hlediska: možnosti jeho užití, vnitřní organizace a úkolu taktického. Ačkoliv černá rasa, doveďeme-li ji organizovati, bude vždy znamenati cenný přírůstek sil, přece je nesnadno předpovídati její úlohu a důležitost, poněvadž nevíme, jaký budou mít budoucí zápasy charakter.

Cossé Brissac: Renseignements et liaisons. Pisatel navrhuje, aby služba zpravodajská a spojovací byla i v míru zachována tak, jak byla vybudována na konci války. Budíž organizována od štábů vyšších hierarchicky k nižším jednotkám; od armádního sboru přes divise k plukům a jeho oddílům a pododdílům. Důstojníci nechť již v míru studují tuto službu a snaží se ji zlepšiti ve shodě s ostatními zbraněmi, dělostřelectvem a aviatikou.

Du Fay: Une division française au Chemin des Dames 27 mai 1918. Mezi událostmi válečnými, které způsobily hluboké pohnutí veřejného mínění a zavdaly podnět k četným kontroverzám, náležel německý útok dne 27. května 1918 na Chemin des Dames. Zpráva došedší dne 28. května večer do vnitrozemí, že Němci překročili Aisnu, byla zdrcující. Zdrcující pro kruhy vojenské, které znaly posíle na Chemin des Dames a pokládaly je za nedobytné, zničující pro kruhy občanské, které se viděly zase více ohroženy tímto novým postupem nepřítelů. Pisatel popisuje celou bitvu od hodiny k hodině a vysvětluje, proč se německý útok zdařil.

G. Sur l'Armée nouvelle et le service d'un an. Útok na malou knížku, kterou s titulem shora naznačeným napsalo několik důstojníků mladých, ale zralých válečnými

zkušenostmi — jak v předmluvě napsal generál Duval — usilujících o reorganizaci armády a zkrácení služby vojenské na jeden rok.

Sešit 9. (Září 1921.)

Grasset: Angleterre et Russie. Stručná historie vývoje sporů mezi Anglií a Ruskem o přístup Ruska k volnému moři.

Reginald Kann: Le premier episode de la campagne d'Orient. Snaha dohodového loďstva zmocnit se Dardanel skončila v březnu 1915 nezdarem. Bylo zřejmo, že zmocnit se úžiny znamená, zmocnit se nejprve břehů. Bylo tedy stanoveno, že vojsko anglické vystoupí na břeh poloostrova Gallipolského a vojsko francouzské na pobřeží malosjském u Kumkalé. Tyto operace ze dnů 25. a 26. dubna 1915 jsou v článku vyliceny.

Reval: La mésaventure d'un maréchal de France. Maršál, o něhož jde, jest smutně proslulý Villeroy, který ve válce, kterou vedl Ludvík XIV. o dědictví španělské, byl poražen r. 1701 u Chiari (sev. vých. od Milána) a počátkem r. 1702 princem Eugenem v Cremoně zajat. Autor snaží se na základě původních pramenů, hlavně nevydané korespondence maršála Villeroy, jež jest uložena v historickém archivu ministerstva války, vynésti nestranný soud nad událostmi v severní Itálii v době od srpna 1701 do února 1702.

Pierre Bruneau: Le rôle du haut commandement au point de vue économique de 1914 à 1921. Hospodářská válka nebyla vedena jen nejvyšším velitelstvím, ale dílo, které i ono vykonalo v tomto ohledu, jest velmi důležité, hlavně pokud se týče těžkých otázek koloniálních. V úvodu předestláván výklad o situaci předválečné, znalost otázek hospodářských v armádě a válečný plán z r. 1913 se stanoviska hospodářského. (Pokračování.)

Sešit 10. (Říjen 1921.)

Kuntz: Stratégie et opérations dans l'Est. Pokračování článku, jehož začátek vyšel v lednovém a únorovém sešitě 1920. Tato kapitola věnována jest operacím v Lotrinsku a Alsasku, bitvám u Saarburgu a Morhange dne 20. srpna 1914.

Salle: L'Albanie. Mezi nesčetné otázky, jež zrodila válka a jež dosud nejsou rozřešeny, náleží otázka albánská. Budoucnost Albánie zajímá nejen státy sousední, Jihoslovii a Řecko, ale hlavně Itálii, která nespouští svého zraku z východního pobřeží Jaderského moře, a konečně i ostatní mocnosti, jimž je jasno, že v nynějším okamžiku jest příhodná doba pro definitivní rozřešení otázky, nemá-li politický obzor na Balkáně zůstat na dlouhou dobu zachmuřen. Autor líčí albánské poměry, jež zná z autopsie a seznamuje čtenáře s obyvateli této tak malé a málo známé země.

Lafargue: Étude comparée sur la tactique des feux d'infanterie . . . Pokračování

z dvojseřitu květnového. V druhé části pojednáno o charakteristice palby pěchotní za války. První perioda v r. 1914 jest význačná převládajícím užitím pušky a čilou hromadnou střelbou připomínající r. 1870. Druhá perioda v r. 1915 se vyznačuje přestřelkami ze zákopů do zákopů, v některých úsecích zvláště prudkými, pak útoky dělostřelectvem nedostatečně připravenými, při nichž se ještě intensivně užívá palby pěchotní. Ve třetí periodě 1916—1917 přestřelky utichají, puška nahrazena ručním granátem a zbrání automatickou. Útoky jsou připraveny dělostřelbou tak, že palba pěchoty klesá na minimum. Čtvrtá perioda roku 1918 znamená návrat k válce pohybové a v důsledku toho zmenšenou činnost dělostřelkou. Puška zase částečně rehabilitována, hlavně však se uplatňuje lehký kulomet a puška kulometná.

La Revue d'Infanterie. Ročník 1921.

Sešit 340. (15. leden 1921.)

X: Quelques réflexions sur le problème de la réorganisation militaire. (Několik myšlenek o problému vojenské reorganizace.) Začátek myšlenek uveřejněn byl v prosincovém čísle 1920 a obíral se široce charakteristickými vlastnostmi dělostřelectva a důležitosti jeho organické souvislosti s divisi. Předmětem této studie jest fakt potvrzený zkušenostmi poslední války, že činnost pěchoty není myslitelná bez úzké součinnosti s dělostřelectvem. Taktiky obou musí se v důsledku toho v budoucnu prolínouti a znalost vlastností těchto dvou sesterských zbrání musí se státi oběma kádrům společnou. V úvodu probírá autor charakteristické vlastnosti ostatních zbrání, jichž intervence v bitvě přispívá ke konečnému úspěchu: jezdecká, sboru ženijního a aviatiky. (Pokračování v seš. 342.)

Les chars de combat. Leurs origines et leur évolution pendant la guerre. První myšlenka tanků vznikla v září r. 1914 v plukovníku Estienneovi, pozdějším generálu, jenž se již myšlenky té nevzdal a svým úsilím dosáhl, že v říjnu r. 1916 vyšly z dílen francouzských první tanky systému Schneidrova a Saint-Chamondova. V článku vyprávěn vývoj tanků s doprovodem řady národních reprodukcí. (Pokračování.)

Roger: L'instruction du tir dans l'infanterie. (Střelecký výcvik pěchoty.) Podnětem této úvahy jest ministerský oběžník vydaný 27. listopadu 1919, jenž zdůrazňuje, že cílem výcviku střeleckého musí býti nejen střelba kolektivní, nýbrž hlavně střelba individuální, a to přesná spíše než rychlá. V důsledku toho zavádí se zase střelba zápalkami tak, jak byla předepsána 13. února 1902, aby snáze mohl býti splněn žádaný úkol: rozvinouti střeleckou schopnost. Ačkoliv uplynula již delší doba od vydání tohoto oběžníku, jsou výsledky velmi slabé. Jaké jsou příčiny? Materiální, taktické a

mravní. Učitelů přesné střelby, jakých bylo před válkou, téměř není. Padli nebo se stali důstojníky. Válka změnila podstatně taktiku vzrůstem nových obranných prostředků: kulometů, minometů, ohňometů, ručních granátů. Puška stala se téměř zbytečnou, a to ji zdiskreditovalo. Teprve rok 1918 ji zase rehabilitoval. (Pokračování.)

Nathan: La défense contre les avions bas dans l'infanterie allemande pendant la guerre. (Obrana německé pěchoty za války proti letadlům nízko létajícím.) Proti franc. bitevním letadlům nízko létajícím, která zasahovala svou střelbou do boje, neosvědčila se ani protiletadlová děla ani německá bitevní letadla. Organisovali tedy Němci obranu kulomety postavenými v pásmech za bitevní čarou. V každém úseku divisním byla nejméně tři hnízda o třech kulometech, určených jen k obraně proti letadlům. Kulometry byly postaveny tak, aby mohly všechny současně střeliti na totéž letadlo. (Pokračování v sešitě 341.)

La rééducation physique. Ce qu'on peut en attendre. Pisatel mluví pro výchovu tělesnou nejen před službou vojenskou, ale i po ní. To předpokládá organizaci středisek a odboček tělesné výchovy, zdarma přístupných, opatřených personálem a materiálem. Tělesná výchova musí býti organizována tak, aby se stala výchovou národní.

Vignes-Rouges: Les courants d'opinion dans les troupes en campagne. Jest známo, že důležitým mravním činitelem vojska ve válce jest smýšlení, nálada, to jest souhrn myšlenek a citů vyjadřovaných a přijatých většinou v daném okamžiku. Jest to duše davu složeného z vojáků nemohoucích neb nechťejících tvořiti si mínění vlastní a přijímajících mínění cizí, mínění většiny, jako nejlépeší způsob nezklamati se. Smýšlení davu vzniká v myslích jednotlivců nadaných obrazností, jichž nepokojný duch snaží se dáti událostem vždy určitý smysl. Vyslovená myšlenka se ujímá dle všeobecného stavu vojska buď pessimisticky neb optimisticky. Jest věci taktu, vtipu a rozumu velitelova, aby paralysoval škodlivý vliv těchto nezvážitelných přičin, které vládnou duši jeho vojska.

Prellier: Le Levant au point de vue ethnique. Článek podává několik pokynů důstojníkům, kteří odcházejí do Syrie a seznamuje hlavně s poměry tamějšího obyvatelstva nejružnějších ras a různých konfessí.

Sešit 341. (15. únor 1921.)

L'officier français. Dne 8. ledna 1921 konala se ve vojenské škole pěchoty anketa o „důstojníku francouzském“, které se zúčastnili René Doumic, člen franc. akademie, a Raoul Péret, předseda poslanecké sněmovny, a pronesli řeči, jichž znění otřeteno.

Koeltz: Organisation actuelle de l'infanterie allemande. Versaillský mír stanovil pevně nejen početný stav německé armády (100.000 mužů), ale předepsal také její or-

ganisaci v hlavních rysech, zvláště určil počet a složení velkých jednotek. Pisatel své výklady doprovází přehlednými tabulkami. (Pokračování.)

Simon: Instruction technique du Grenadier. Článek rozdělen na dvě části. První věnována vývoji a konstrukci ručních granátů, druhá vysvětluje, kterak se s granátem zachází.

La chimie et la guerre. Science et avenir. S tímto titulem napsal knihu prof. Charles Moureu, člen Akademie věd. V článku podán výtah, jak byla organizována služba chemická za války, jakých plynů užívalo Německo v boji a jakých obran proti nim používali Francouzi.

Se šit 342. (15. března 1921.)

X.: Quelques réflexions sur le problème de la réorganisation militaire. Les effectifs. (Pokračování.) Autor pokračuje v úvaze, dotýká se otázky početních stavů, její důležitosti a jejího stanoviska k reorganizaci vojenských sil. (Pokračování.)

Leydet: Étude technique des Chars de combat. Autor posuzuje tank se stanoviska technického provedení, konstrukce součástek, výkonnosti a systému motorů. S pěti diagramy. (Pokračování.)

Barre: Pistolets et revolvers. Ve studii v čísle prosincovém 1920 pokusil se autor ukázat na přednosti pistoli proti revolverům pro blízkou obranu. V přítomném článku zkoumá zařízení pistoli automatických: principy všeobecné, mechanismus, cílení, tvar, váhu, demontování, balistiku, průbojnost atd.

Boyer: Le Laboratoire physiologique de l'armée française. Fysiologická laborator francouzské armády umístěna jest v uprázdněné nemocnici kanadské v lese Vincenneské a řízena odborným vojenským lékařem Mauricem Boigey, autorem „Všeobecné fysiologie tělesné výchovy“. Ustav opatřen jest aparáty fysiologickými, nástroji měřicími, dílnami fotografickými a chromofotografickými a sálem chemickým. Hlavním úkolem denním doktora Boigey a jeho pomocníků jest konstatovati zvláštní schopnosti důstojníků, zvyšovati schopnost jejich svalů, uklidňovati jejich nervový systém, vyvíjeti jejich smlost, chladnokrevnost a morálku. (Připojeno 8 obrázků.)

Coutard: Au Maroc. Článek o methodách činnosti politické, národohospodářské a vojenské v Maroku.

Se šit 343. (15. dubna 1921.)

Poeymirau: Au Maroc. Vylíčení vojenských operací, provedených v Maroku v krajině Uezzanské na podzim 1920. Se 4 náčrtů. (Pokračování.)

Gauché: L'Education Physique et les Sports en Allemagne. Jednota tělesné výchovy uskutečněna byla v Německu založením Vysoké školy pro tělesná cvičení v Berlíně,

jež byla slavnostně otevřena 15. května 1920. Studium rozděleno na 4 semestry a končí zkouškou. Ze školy vycházejí profesori sportu, cvičitelé, ředitelé sportovních spolků, organizátoři lidových her, architekti sportovních hřišť, sportovní žurnalisté atd. Současně vydán byl nový předpis o tělesné výchově, který platí pro občany i vojáky. Centrem propagandy jest vysoká škola.

L'instruction provisoire pour les unités de mitrailleuses d'infanterie. (Prozatímní předpis pro kulomety.) Kulomety jsou článkem pěchoty, jsou její nejmočnější zbraní, manévrují střelbou a změnou svého stano-
viště, nejednají nikdy na vlastní pěst, nýbrž vždy k prospěchu ostatních prvků pěchoty. To jsou základní principy předpisů, jež pisatel podrobuje kritice.

Nathan: Les mitrailleuses photographiques et l'instruction du tir antiaérien des mitrailleuses. Není vždy možno cvičiti kulometníky ve střelbě protiletadlové na skutečný cíl (model vlečený letadlem), poněvadž není dost rozsáhlého cvičiště, poněvadž letadlo, zatížené modelem dosahuje maxima rychlosti 160 km a konečně, poněvadž v určitých chvílích jest to nebezpečno (když letadlo letí ve směru střelby nebo ve směru jemu blízkém). V tom případě navrhuje pisatel, aby se cvičilo kulometem fotografickým. Jest to střelba fiktivní. Vnitřní mechanismus kulometu nahrazen jest temnou komorou fotografickou a objektiv jest umístěn buď v hlavní neb nad ní. Optická osa objektivu jest shodná s osou hlavně a obrázek na negativu podává důkaz buď správného neb chybného míření.

Se šit 344. (15. května 1921.)

Gaudibert: Les chars de combat français. (Francouzské tanky.) Předmětem této studie, která navazuje na články již dříve uveřejněné, jest: kterak principy již dříve vyložené byly aplikovány na sestrojování francouzských tanků, s jakými nesnáze se setkala praxe, jak se podařilo tyto nesnáze odstraniti a jaké naděje si můžeme činiti do budoucna, čerpajice ze zkušenosti válečných. (Pokrač.)

La deuxième partie du Règlement provisoire de manoeuvre d'infanterie du 1er février 1920. Studie o druhé části prozatímního předpisu pro výevik pěchoty.

Se šit 345. (15. června 1921.)

Koeltz: L'armée allemande actuelle. (Nynější německá armáda.) Bývalá císařská armáda v Německu zmizela a byla nahrazena říšským vojskem, armádou demokratickou a vzhledem k tomu podleho také změnám doplňování sboru důstojnického. Před válkou byla kariéra důstojníka mladým mužům nižšího původu téměř zakázána. Dnes podle direktiv nejvyššího velitelství má býti sbor důstojnický sborem elitním. Jest jen obava, aby tento sbor měl také ducha demokratického. Příprava kandidáta bude trvati čtyři roky: dva roky ve vojsku, dva roky ve vo-

jenké školy. Připojen program školy pro pěchotu v Mnichově.

Meysialle: Guerre et démographie. Z depopulace způsobené ztrátami válečnými, neobyčejným vzrůstem úmrtní a poklesu počtu porodů, odvozuje autor následky politické a vojenské. — (Pokračování.)

Roger: L'instruction du tir dans l'infanterie. (Pokračování.) Pisatel hájí nutnost střeleckého výcviku individuálního a naznačuje metody technického výcviku střelcova.

Vogt: Les télémètres en France et en Allemagne. (Dálkoměry ve Francii a v Německu.) Před válkou byl u franc. kulometných oddílů zaveden dálkoměr Barr-Ströndüv. Za války užívaly některé kulometné roty dálkoměru Baush-Lombova. V článku vysvětleno jest podrobně zařízení obou aparátů a vyloženy jejich zásady. Souborně pojednáno pak o dálkoměrech německých a závěr věnován dálkoměru stereoskopickému, jemuž náleží budoucnost hlavně ve střelbě proti letadlům. (Pokračování.)

Brémond: Conseils pratiques pour les Cadres de l'armée Métropolitaine appelés à servir en Afrique ou au Levant. Praktické pokyny pro franc. vojsko sloužící v Severní Africe a v Malé Asii rozděleny jsou na dvě části. První vztahuje se k otázkám týkajícím se příprav k odjezdu, druhá věnována způsobu života v severní Africe a v Malé Asii. (Pokračování.)

Tactique appliquée d'infanterie. Studie věnována jest operacím 103. pluku pěchoty na Marne ve dnech 16. a 17. července 1918.

Les recompenses collectives accordées au cours de la grande guerre. Přehledný výkaz pluků a praporů, které byly za války významněny a dekorovány.

Sešit 346. (15. červenec 1921.)

Cholet: Quelques réflexions sur le „facteur humain“. Mezi šestým a druhým stoletím před Kristem, za vlády třetí dynastie, vedeny byly v Číně války, jichž zúčastnila se celá řada slavných vojevůdců, z nichž nejslavnější byli generálové Sun-Tsé, U-Tsé a Se-Ma. Tito mužové, kteří byli mistry nejen v umění válečném, ale také v písemnictví, zanechali po sobě spisy, které byly v 18. stol. přeloženy do francouzštiny misionářem Amiotem, známým sinologem. Tyto spisy spolu s jinými, dosud nepřeloženými, tvoří jednotný a stejnorodý celek, jenž se nazývá „Vu-King“ neboli „Posvátné knihy vojenské“. Jest zajímavé, že zásady v knihách obsažené stotožňují se většinou se zásadami dnešními. Co však nejvíce překvapuje, jest hluboká znalost lidské duše a jejich vášní a dovednost jich využití. Jest to nauka filosofická, umělecká, mravní, ale zvláště lidská a přirozená. Jest filosofická, neboť její předpisy nepřestávají tvrditi, že jest třeba naučiti se znalosti úzkých vztahů mezi bytostmi

a věcmi, příčinami a účinky, účinky a následky, činy a náhodami. Jest umělecká, poněvadž učí, že pořádek, harmonie a rovnováha musí charakterisovati každou válečnou operaci. Jest mravní svými humanitními pokyny. Jest však hlavně lidská a přirozená, poněvadž její předpisy jsou založeny na znalosti člověka, individua i davu, poněvadž učí dovednosti odkrývat, rozvinovat a využívat schopností individuálních i kolektivních a to nikoli ve prospěch jednotlivce, nýbrž ku prospěchu celku, poněvadž se stará, aby vyhověla lidským potřebám vojáka a obdržela tak od něho bez zbytečné námahy vše, co má právo od něho žádat, poněvadž konečně učí respektovat právo každého, ať náleží kterémukoli stupni hierarchie sociální a vojenské. Naproti tomu mlčí téměř úplně ke všemu, co se týká technické stránky válečné. Všechno, co je formální a mechanické, jest postaveno stranou. Dva pojmy vynikají z celku: vojevůdce a voják. Všechno ostatní jest podružné.

Nathan: L'instruction du tir des Mitrailleuses. Contre les objectifs aériens. Autor podává návrh, jak rozdělit střelecký výcvik kulometů proti letadlům nízkého letá-
jícím, aby střelba skutečně byla účinná. Kulomet bude v příštích bojích jedinou možnou a úspěšnou zbraní proti demoralisujícím útokům letadel nízkého letá-
jícím.

Sešit 347. (15. srpna 1921.)

Lemoine: La contre-attaque. Úvaha vztahuje se jen k protiútok bezprostřednímu nebo místnímu, jenž z velké části jest podmíněn povahou obranných dispozic, jichž užívá pěchota v bitevním poli. Tyto obranné dispozice tvoří ve skutečnosti prostředí, v němž se protiútok rozvíjí, prostředí, jemuž se musí protiútok zcela přizpůsobiti, má-li se podařiti. Obranná taktika pěchoty v mnohém se změnila za poslední války a každá změna zrodila nové podmínky protiútoků místních. Autor zkoumá tuto otázku z trojího hlediska: přímé střelby pěchoty, střelby z boku a využití opěrných bodů.

Velpry: Organisation et emploi des chars légers. Při operacích ofensivních jest překvapení a to zvláště překvapení strategické základní podmínkou úspěchu. Každá útočná metoda, která vylučuje překvapení, nemůže docíliti výsledků velikých a rozhodných. Takové nesprávné metody byly ku př. veliké dělostřelecké přípravy, které skoro absolutně vylučovaly překvapení a proto také úspěch. Bylo tedy zapotřebi prostředku, který by bez dělostřelecké přípravy umožnil pěchotě postup t. j. který by zničil drátěné překážky a zkrátal na minimum odpor kulometů. A tímto prostředkem jest lehký tank. Vymezení jeho nároky a zásady, jak ho užívat po tom, co již vůz ten dokázal, jest cílem tohoto článku. (Pokračování.)

La deuxième partie du Règlement provisoire de manoeuvre d'infanterie du 1er Février 1920. L'infanterie au combat. Kritika druhé části prozatímního předpisu pro

výcvik pěchoty. — Pěchota v boji. (Pokračování.)

Etude succincte sur le claquement de la balle. Stojí-li pozorovatel blízko dráhy, již probíhá projektil vystřelený z pušky, stává se mu někdy, že slyší prudkou detonaci, náhlou a krátkou, jako když silně praskne bičem. Tomuto akustickému úkazu dáno bylo jméno „claquement“. Poněvadž tento úkaz bývá pramenem omylu, z nichž plynou zbytečná nebezpečí a zmenšuje se bojovnost vojska, jest důležité, aby zvuk ten byl vojsku dokonale znám. (Pokračování.)

Tactique appliquée d'infanterie. Studie věnována operacím 107. pluku pěchoty v bitvě na Pivě 26.—28. října 1918.

Sešit 348. (15. září 1921.)

Le problème des liaisons et transmission. Studie jest počátkem řady článků o problému služby spojovací a zpravodajské a obírá se vývojem tohoto problému za války. (Pokračování.)

L'instruction provisoire sur la Préparation du tir. Recenze nového předpisu, jenž jest etapou ve vývoji výcviku střeleckého a klade důraz na důležitost přesné střelby, poněvadž, čím více bude vyvinuta schopnost přesné střelby u vojáka, tím větší bude jeho hodnota bojová.

Toubert: Les pertes subies par les Armées françaises pendant la guerre 1914—1918. Celková válečná ztráta životů lidských ve Francii za války činí 1,325.000 mrtvých. Generál Toubert, ředitel zdravotní služby u ministerstva války vydal právě studii, v níž uvádí ztráty francouzské armády:

zabití v boji	674.700
zemřelo po zranění	250.000
nezvěstných, pravděpodobně padlých v boji	225.000
zemřelo nemocemi	175.000
Celkem	1,325.000

Z toho následuje, že nepřátelské palbě padlo za obět šestkrát až sedmkrát více životů než nemocem, což jest úkaz ojedinělý v historii velkých válek.

Sešit 349 (15. říjen 1921.)

Koeltz: L'armée allemande actuelle. La formation de l'infanterie: son esprit et ses tendances. (Nynější německá armáda. Pěchota, její duch a tendence.) Výcvik dnešní německé pěchoty se podstatně liší od výcviku předválečného. Kdežto dříve konečným cílem byl výcvik praporu v boji ofensivním, vztahuje se tento cíl nyní na pluk a rozšířen jest o výcvik v boji defenzivním a ústupovém. Německému velitelství jde o dvojí věc: jednak aby mělo možnost v daném okamžiku absorbovati četné rezervy, jednak aby se připravilo k všeobecné službě krátkodobé. To jsou dva problémy uskutečnitelné jen s velkým množstvím kádrů dokonale vycvičených a pečlivě připravených.

Le problème des liaisons et transmissions. Druhá kapitola věnována jest organizaci a výcviku personálu zpravodajského u pluku pěchoty. (Pokračování.)

Porteret: Tir en bombe des mitrailleuses. (Neprímá střelba kulometů.) Dle mínění autorova jediné pokusy bylo by možno zjistiti praktický význam nepřímé střelby kulometů ve válce. Bylo by však nutno vypracovati střelecké tabulky pro nepřímou střelbu kulometů, určití hloubku a šířku rozsevu pro baterii několika kulometů a zjistiti průbojnost projektilu.

Prellet: Quelques opérations militaires dans le Levant. Vypsání několika operací francouzských proti Turkům v Cilicii a Syrii z roku 1919, 1920 a z počátku r. 1921.

Revue de Cavalerie, roč. 1921.

Sešit 1. (Ledeno—únor 1921.)

Weygand: La Cavalerie et la „Revue de Cavalerie“. Úvodní článek v krátkosti naznačuje osudnou nemohoucnost jezdeckta za války, která však neméně nedokazuje jeho zbytečnosti, poněvadž je nesnadno říci, jak se v budoucnou válka vyvine. Je proto nutno studovat minulost i problémy budoucnosti.

La cavalerie d'hier et de demain. Pisatel líčí francouzské jezdeckto při vypuknutí války, pak v širokých rysech naznačuje jednotlivé fáse jejího vývoje za války. Podtrhuje případy, kdy bylo jezdeckto s prospěchem užito na různých bojištích světové války a opíraje se o tato poučení, snaží se vysvětliti nejlepší zásady a bojové způsoby této zbraně. Shrnuje pak své názory v závěr, že neustálý vývoj moderní techniky a síly ručních zbraní nijak nezmenšil úlohu jezdeckta, naopak rozšířil pole jeho působnosti. (Pokračování.)

Douglas Haig: Valeur de la cavalerie dans la guerre moderne. Krátký výňatek z knihy „L'Angleterre au feu“ oceňující hodnotu jezdeckta v moderní válce.

Daubert: Le char remplace-t-il la cavalerie? Jezdeckto moderně vyzbrojené kulomety, podporované tanky, dělostřelectvem a letectvem, touto hroznou zálohou pohyblivé palby, musí vytrvati, aby s prostředky mnohem mocnějšími než kdysi, hrálo dále svou starou úlohu: zkoumalo a vyzvíдалo, bylo záštitou, zasahovalo do ofensivního i defenzivního boje a vykořisťovalo úspěch. A v této úloze je nelze nahraditi tanky. Jeho jediným nepřítelem jest válka vyčerpávací, posílení.

La 6e division de cavalerie en Lorraine. Vyličení operací šesté jezdecké divise v Lotrynsku ve dnech 23.—27. srpna 1914. (Se dvěma náčrtky.)

Zamit: La cavalerie française en Palestine. Operace franc. jezdeckta v Pa-

lestyně od 19. do 30. září 1918 od Jaffy do Damasku. (Pokračování.)

Faits de Cavalerie. Význačné činy jezdectva z války. Se třemi náčrt. (Pokračování.)

Champvallier: L'élevage et la défense nationale. Les haras et les remontes. Problèmes d'hier et d'aujourd'hui. Na počátku války měla Francie početný stav koní 190.000, z toho 84.000 jezdeckých a 106.000 tažných. Aby doplnila své stavy od mobilisace až do 1. ledna 1918, koupila nebo získala rekvisici ve Francii 949.658 koní a 34.478 mulů. V tomto období koupila v Americe 473.729 koní. K původnímu stavu z r. 1914 přibýlo do 1. ledna 1918 1.423.387 koní. Stav početný všech koní téhož dne byl 710.000, na opotřebení a ztrátu připadá číslo 903.387. Autor upozorňuje na ohromnou spotřebu koňského materiálu a radí, aby v rozpočtu bylo pamatováno na chov koní.

Sešit 2. (Březen-duben 1921.)

Villefont: Étude d'une intervention hypothétique de la cavalerie allemande les 26. et 27. mars 1918 dans la région de Roye-Montdidier. V této studii rázu spekulativního předpokládá autor, že německá jízda manévruje za podmínek nejpriznivějších v krajině Roye-Montdidier a že zná všechny dispozice francouzské ve dnech 26. a 27. března 1918. V závěru shrnuje: Bez jezdectva není možno uskutečnit úplný průlom fronty — i desorganisané — jsou-li nepřátelské zálohy na blízku. Jediné jezdectvo může zabránit reorganizaci odporu. Německá pěchota dovedla zvítězit, ale bez jezdectva frontu jen prohnula a nebyla schopna zamezit její opětovné zacelení. (S jedním náčrtem.)

Cossé-Brissac: Raid de la 5e division de cavalerie sur les arrières de l'armée allemande à la bataille de l'Ourcq. Operace páté jezdecké divise týká se kritických dnů 8.—10. září 1914, za ústupu německého pravého křídla v krajině Senlis-Soissons. Divise dostala se do zad nepřátelských a svými operacemi vykonávala veliký vliv na morálku a rozhodnutí německých vojsk. Utrpěla značné ztráty, ukázala se však na výši svého nebezpečného poslání.

Lebon: Quelques réflexions sur les opérations de la cavalerie française en Palestine. Několik myšlenek o operacích provedených francouzským jezdectvem v Palestýně od Jaffy do Damasku.

Champvallier: Le cheval français de demi-sang. Studie o polokrevném koni francouzském.

Sešit 3. (Květen-červen 1921.)

Bréant: Essai sur le moral. Jaká bude příští válka? Pravděpodobně jiná, takticky i vědecky, jen jedna věc se nezmění a to jest vliv morálky — převaha duše nad tělem ducha nad hmotou. Morálka se neimprovisuje, nevynalézá v posledním okamžiku; žádná cepování ji nevytvoří tam, kde ji není, nebo kde ji již není. Nutno sice užití všech pro-

středků, aby byla vychována, ale tato snaha zůstane marna, nevidí-li voják, který čte svůj denní list, že celá země, celý národ jde s ním a s jeho velitelem. A bude-li příští válka sebe ďáblější ještě, jest především třeba, aby armáda cítila, že všechna srdce ve Francii tlukou v souhlasu se srdcem jejím.

Castelbajac: Le tir au pistolet et au revolver. Historický přehled o vývoji pistolí a revolverů, jejich zdokonalování až k pistolím automatickým. Popis pistolí a revolverů dnešních. Metody střelecké.

Engagement des 3e et 4e escadrons du 5e régiment de hussards devant le fortin de Beauséjour le 25. septembre 1915. Boj dvou eskadron pátého hussarského pluku dne 25. září 1915 před pevností Beauséjour.

Prioux: Le combat de Haelen. Vylíčení vítězného boje belgické jezdecké divise se dvěma německými divisemi jezdectva dne 12. srpna 1914 u Haelenu. (S náčrtem.)

Malcor: Le jeu de „la balle à cheval“. Polo na koni bylo zavedeno u jezdectva výnosem ministerským ze dne 31. ledna 1921. Autor vykládá historii, teorii a taktiku této hry.

Tessières: La race anglo-arabe. Studie o koni anglickoarabském. (Pokračování.)

Sešit 4. (Červenec-srpen.)

Brécard: L'orientation de la cavalerie. Autor snaží se vytvořit vliv, jež vykonala válka na jezdectvo, zbraň zneužívanou a nepochopenou, které nebylo vždy nejlépe využito v její zvláštní prospěch, ba ani ve všeobecný prospěch armády.

Les autos-mitrailleuses de cavalerie. Studie sleduje různé etapy, kterými prošly automobilové kulometry, než se dopracovaly k dnešnímu stavu. Zkoumá, kterak je přivést k vyšší výkonnosti po stránce modelu, organizace a využití v budoucnosti.

Étude sur la cavalerie bolchevique. Článek podává stručný přehled operací polských a bolševických armád na jaře r. 1920 a s tohoto stanoviska snaží se zhodnotit bolševické jezdectvo a jeho organizaci. Bolševické jezdectvo jest charakteristické: se stanoviska strategického tím, že v důsledku své velké pohyblivosti manévruje v massách brzy na tom, brzy na onom úseku fronty, aby způsobilo rozhodnutí; se stanoviska taktického tím, že kombinuje palbu s pohybem, aby jednak zastavilo nepřítele, jednak zaplavilo jeho komunikace a zlomilo jeho odpor vsáknutím do jeho bojových zařízení; konečně svou pružností bojových způsobů a takměř absolutní převahou zbraní střelné nad zbraní sečnou. (Připojen náčrt.)

Sešit 5. (Září—říjen.)

Daubert: Cavalerie ou infanterie montée. (Jízda nebo pěchota na koních.) V poslední válce bylo používáno jezdectva téměř jen opěšalého. To bylo hlavně v letech 1915, 1916 a 1917, v období stagnace. Ale válka

nezačíná ani nekončí pěchotou na koních. Abychom připravili bitvě příznivé podmínky v čase a prostoru a dokončili bitvu vítězně, neobejdeme se bez bojové zbraně manévrovací, již je třeba ve všech důležitých fázích války a to jest jezdeckto, záloha pohyblivá. Jest právě tak absurdní mluvit o manévrování bez jezdeckta, jako chtít v bitvě zvítěziti bez dělostřelectva. Válka neměla jen léta 1915—1917, měla také rok 1914 a 1918, t. j. měla svůj začátek a konec, válku pohybovou a v té se jezdeckto osvědčilo. A poněvadž válka bude mít vždy svůj začátek a svůj konec, znamená to, že jezdeckto jest dosud zbrání nevyhnutelnou. Jen ono může učiniti vítězství rozhodným.

Chevallier: De Poitiers à nos jours. Článek jedná o velikých krizích jezdeckta a o vývoji jeho taktiky za posledních století.

Évolution de l'organisation de la cavallerie allemande au cours de la guerre. Stručný vývoj organizace německého jezdeckta od r. 1870 do r. 1914. Situace na počátku mobilisace: Velitelství, organizace, výzbroj a užití. Mobilisace: Útvary a početné stavy. (Pokračování.)

Mesmay: La cavalerie allemande pendant la campagne de Roumanie (28 août 6 décembre 1916.) Konec roku 1916 znamená v historii světové války rumunskou intervenci na východní frontě, která nebyla ještě dosti ustálena po poslední ofenzivě Brusilovově. Že Rumunsko vstoupilo do války, bylo hlavně dilem francouzské politiky. Němci musili v důsledku toho zmírniti tlak na Sommě, upustiti od útoků na Verdun a zaříditi nové dispoice pro změněnou situaci na východě. V bojích, které trvaly toliko pět měsíců a skončili zhroutilím Rumunska, hrálo důležitou úlohu německé jezdeckto. Autor sleduje tyto boje hlavně pokud se týkají operací německého jezdeckta a připojuje tři náčrty.

Règles pour les débutants au jeu de la „balle à cheval“. Pravidla pro začátečníky hry polo na koni, která sestavil anglický major R. L. Sherbrooke, professor vyšší válečné školy, pro francouzské důstojníky pěstující tento sport.

Champvallier: Nos chevaux de trait et nos mulets. Studie o koních tažných a mulech.

Revue d'artillerie. Roč. 1921.

Sešit 1. a 2. (Leden, únor 1921.)

Cambuzat: La manoeuvre par le feu. Jde o to, aby bylo zjištěno: je-li nějaký základ pro vyslovení myšlenky o manévrování dělostřeleckou palbou, zdali myšlenka toho titulu zasluhuje, jestliže ano, jaké má dnes charakteristické vlastnosti, jakou sílu poskytuje veliteli a jakou službu mu může prokázati.

Lhoste: Note sur le réglage du tir par le sens des écarts indépendamment de la grandeur de l'écart probable.

Maurin: Essai sur l'artillerie lourde sur voie ferrée. Studie o těžkém dělostřelectvu na kolejích. Pokračování.

Donnio: La situation de l'élevage du cheval au France. Článek o chovu koní ve Francii vzhledem k potřebám dělostřelectva.

Graux: Étude comparative des freins récupérateurs pour matériel d'artillerie mobile. Srovnávací studie o zpětných brzdách.

Matériels allemands et autrichiens a grande puissance. Podrobný popis rychlopalných lodních děl 38 cm, 17 cm, a 24 cm.

Le Minenwerfer dans l'armée allemande. Popis minometného střeliva před válkou a jeho vývoj za války v německé armádě.

Influence du poids du projectile sur les qualités balistiques d'une bouche à feu. Vliv váhy projektilu na balistické vlastnosti děla.

Le tir des fusils de chasse. Upozornění na knihu generála Journée „o střelbě z hořebních pušek“, již balistika jest totožná s balistikou děl všech kalibrů.

Sešit 3. (Březen 1921.)

Dedieu-Auglade: Notes sur les feux d'artillerie. Autor si stěžuje, že za války sice veliké množství děl střelilo v jednom úseku současně, ale střelba směřovala na nej-různější cíle. Zapomnělo se téměř docela na účinek hromadné střelby t. j. na nenadálé soustředění palby na určité a přesně stanovené cíle, jež znamená vždy úspěch.

Dufrénois: Au sujet de la loi de la résistances de l'air aux projectiles en mouvement. Poznámka k zákonu o odporu, jež klade vzduch vystřelenému projektilu.

Loubet: Le claquement de la balle. Son rôle au combat. Zvláštní akustický úkaz zvaný „claquement“ studován byl již r. 1886. Stojí-li pozorovatel blízko dráhy, již probíhá projektil z pušky, slyší někdy zvláštní, krátký zvuk — třesknutí — mnohem ostřejší než výstřel. Zvuk ten vzniká, když počáteční rychlost projektilu jest větší než rychlost zvuku. Slysíme nejprve třesknutí — hvizdnutí zpravidla našemu sluchu ujde a pak výstřel. Třesknutí, způsobené kuželovou vlnou zvukovou, která předchází zvukovou vlnu sférickou, vzbuzuje silný nervový dojem a u lidí citlivějších i strach.

Gossot: Sur les principes de la balistique intérieure. Replika na článek kapitána Desmazières o balistických methodách uveřejněný v prosinci 1920.

Transformations de la munition d'infanterie allemande pendant la guerre. Čerpáno z článku uveřejněného v revue Technik u. Wehrmacht (Střelivo německé pěchoty ve válce.)

Sešit 4. (Duben 1921.)

Pinot: L'effort de la métallurgie française au cours de la guerre. Přehledné vyličení práce vykonané za války v hutnickém průmyslu francouzském. Ačkoliv byl na počátku války zcela rozvrácen, podařilo se mu hlavně přispěním Anglie a Ameriky přemoci všechny svízele, s nimiž musil zápasiti.

Jean: Pistolet mitrailleur Thompson. Popis automatické kapesní pistole Thompsonovy, kterou zavedla před nedávnem státní policie v New-Yorku.

Olive: Note sur le recul curviligne. Studie o zpětném pohybu křivočarém.

Organisation de l'artillerie allemande. Organizace německého dělostřelectva. Dělostřelectvo pěší divise. Dělostřelectký pluk. Dělostřelectvo jezdecké divise. Materiál dělostřelectký. Ruční zbraně.

Sešit 5. (Květen 1921.)

Řeč, kterou pronesl maršál Foch nad hrobem Napoleona při stém výročí jeho úmrtí 5. května 1921.

Maitre: Evolution pendant la guerre des idées sur l'emploi de l'artillerie. Autor sleduje skutečný vývoj v užívání dělostřelectva za války, na nějž měly vliv: zkušenosti z různých období válečných, rozmnožení hmotných prostředků, zdokonalená technika a organizace velitelství.

Berger: La fabrication des obus de 75 mm par l'industrie. (Průmyslová výroba granátů 75 cm.) Výroba granátů 75 cm rozdělena jest na čtyři hlavní periody. V první periodě se granát vyhloubí a protáhne, což se děje za tepla hydraulickým lisem. V druhém období se zhruba opracuje. Ve třetím obdrží obloukovou špičku a podroben jest zpracování tepelnému, aby ocel byla co nejtvrdší. V posledním období obdrží granát měděný prsten a podroben jest poslední kontrole. Podrobný popis všech čtyř period jest doplněn četnými obrazy v textu.

Cabassol: Code chiffré de poche. Kapesní deštička kartonová se šiframi, dle nichž lze telefonovati rozkazy baterií bez obavy, že budou odposlouchány prozrazeny. Výklad a obrázky.

Sešit 6. (Červen 1921.)

Graux: Les différents modes de salaire. Srovnávací studie o různých způsobech mzdy a jejich vlivu na cenu výroby. (Pokračování)

Armstrong: Les défenses d'Héligoland. Článek 115. Versaillské smlouvy obsahuje dispoice, týkající se Helgolandu a jeho opevnění a zní: „Všechna opevnění, vojenské budovy a přístav budou za kontroly spojeneckých vlád Německem a na jeho útraty zničeny. Tyto práce nesmějí býti rekonstruovány, ani nahrazeny pracemi podobnými.“ V květnu 1920, kdy autor článku byl na ostrově, byly práce destruktivní v plném proudu. Prováděli je němečtí dělníci a řídil

německý civilní inženýr. Všechna rychlopalná a protiletadlová děla již zmizela, věže byly zničeny částečně, zbyly jen observatoře. Z toho, co se autor dozvěděl od důstojníků a poddůstojníků, kteří na ostrově sloužili, podává krátký přehled: Popis Helgolandu, jeho důležitost strategickou, dějiny opevnění, organizaci baterií, organizaci taktickou, údaje o materiálu dělostřelectkem a organizaci střelby.

Maisons: Note sur un mode d'amélioration de la mobilité de l'artillerie lourde automobile. Stručná poznámka, kterák zvýší pohyblivost těžkého dělostřelectva automobilního.

Matériels à chenilles. Historický vývoj útočné vozby. Všeobecné úvahy o principech, na nichž založen jest pohyb prvních tanků a popis součástek. Změna rychlosti a směru. Pokroky mechanismu. Typy útočných vozů. (Dvě pokračování.)

Ruffet: Administration des batteries en temps de guerre. Stručná úvaha o hospodárské správě baterií za války, její přednosti a vady.

Évolution des méthodes de tir des artilleries alliées pendant la guerre. Vývoj střeleckých metod dělostřelectva anglického, belgického a italského za války.

Sešit 1. (Červenec 1921.)

Aldebert: L'artillerie du corps d'armée dans la défensive stabilisée. (Dělostřelectvo armádního sboru na frontě stabilizované.) Cvičení na mapě pro předvídaný útok na frontě Champenoux — Erbéviller — Serres — Bauzemont a její obrana prvním armádním sborem.

Garnier: Calcul des trajectoires par arcs. Poznámka k matematickému výpočtu dráhy projektilu.

Mortureux: Équipement d'un front en observatoires d'artillerie. (Jak byla fronta vypravena pozorovacími stanovišti.) Různé druhy stanovišť. Podmínky, jimž musí stanoviště vyhovovat. Výstavba.

Le projet de loi des cadres en ce qui concerne l'artillerie. (Návrh zákona o kádrech pokud se týká dělostřelectva.) Krátké shrnutí organizace dělostřelectkých těles, zvláštěního štábu a doplňovacího kádru dělostřelectkého, jak se jeví v projektovaném zákonu.

Sešit 2. (Srpen 1921.)

Tournaire: La crise du recrutement des officiers d'artillerie. Krise v doplňování důstojníků dělostřelectkých se přiročila a vzbudila pozornost nejen kruhů vojenských, ale i parlamentu a veřejnosti. Znepokojovala dělostřelce již před válkou, poněvadž počet absolventů polytechniky, kteří se věnovali dělostřelectvu, se neustále zmenšoval. R. 1889 ze 265 žáků 180, r. 1896 ze 220 již jen 76, r. 1908 ze 200 pouhých 38 odešlo k dělostřelectvu. Pisatel zkoumá příčiny tohoto úpadku a radí k okamžitému řešení tohoto

neduhu, poněvadž válka ukázala, že i nej-
udatnější armády byly bezmocné, nebyly-li
opatřeny dobře vycvičeným dělostřelectvem.

Goubard: Emploi de l'artillerie française dans la défense en 1918. Úkol francouzského dělostřelectva v defenzivě r. 1918 speciálně dělostřelectva 21. sboru v bitvě dne 15. července v Champagne, která skončila neobyčejným vítězstvím.

Le Manuel de tir de l'armée allemande du 4 décembre 1919. Částečný překlad „střelecké pomůcky německé armády“ ze 4. prosince 1919, již možno použít pro děla všech kalibrů.

Sešit 3. (Září 1921.)

Charet: Questions d'artillerie lourde. Otázky, jichž se pisatel dotýká, jsou: Úkol těžkého dělostřelectva v defenzivě, jeho stupňovitě rozložení do hloubky, služby spojovací, pozorování střelby a doplňování střeliva.

Maurin: Recherche de la portée maximum a attendre d'un canon de longueur donnée. Matematické studie o největším do-
střelu děla dané délky.

Brun: L'aube du triomphe. Propos d'un artiller. (V září vítězoslavy. Projev dělostřelcův.) Článek vyjadřuje obdiv francouzskému vojákovi.

Évolution pendant la guerre de certains matériels d'artillerie allemands. Studie o vývoji dělostřeleckého materiálu německého za války zpracovaná na základě pramenů německých. (Artileristické Monatshefte, březen—duben 1921.)

Nekrolog věnovaný zemřelému plukovníku Jouhandeau.

Revue du Génie militaire. Roč. 1921.

Sešit 1. (Leden 1921.)

Benoit: Étude comparative des fortifications de Verdun et de Metz. Srovnávací studie o opevněních verdunských a metských týká se těchto otázek: Úlohy, uložené oběma pevnostem, stručného historického nástinu jejich opevnění, myšlenek, které převládaly ve Francii a v Německu o organizaci pevnosti, způsobu jejich konstrukce, detailů konstrukčních, stavu a hodnoty jejich na začátku války, práci provedených za války, odporu, jež kladly při obléhání a úlohy jejich za války.

Bied-Charreton: Une conférence sur les lanceflamms. Přednáška o ohňometech. Principy. Ohňometry typu těžkého. Zápalečná tekutina. Zapalování metanové tekutiny u typu těžkého. Cvičení s ohňometry typu těžkého. Ohňometry typu lehkého. Organizace ohňometných rot. Taktika ohňometů a jejich účinky. Ohňometry německé.

Sešit 2. (Únor 1921.)

Curmer: Historique de la préparation de l'organisation défensive de la région de

Nancy. Historický náčrt o přípravách defenzivních v krajině Nancy, týkající se posic: Malzéville, Sainte-Geneviève, Pain de Sucre, Seichamps, Pulnoy, Bois Brouillard, Bosserville a Gérardcourt.

Pujol: Note sur la peinture sur ciment. Poznámka o preparaci olejové barvy na cementové omítky.

Lazard: Note sur les locomotives allemandes. Studie o typech německých lokomotiv, které byly Německem odevzdány a užívají se nyní na francouzských drahách, hlavně v Alsasku-Lotrinsku. (Pokrač. v seš. 3.)

Sešit 3. (Březen 1921.)

Charrion: Les sapeurs français en Pologne. Armáda Hallerova, která byla organizována ve Francii, trpěla nedostatkem technického výcviku a technického personálu. Autor líčí práci, kterou vykonali zákopníci a důstojníci ženijní od příchodu armády Hallerovy do Polska (v dubnu 1919) do listopadu 1919.

Sešit 4. (Duben 1921.)

Protection des batiments militaires contre l'incendie. (Ochrana vojenských budov proti požáru.) Dispozice, článkem doporučené, mají všeobecný význam a vztahují se na všechny budovy vojenské. Účelem úvahy jest prozkoumatí potvrzení preventivních opatření, instalaci pomocných prostředků a organizaci služby požární.

Normand: Organisation du travail. Úvaha o organizaci práce v ženijním sboru s dodatkem několika poznámek o metodě Taylorově.

Sešit 5. (Květen 1921.)

Soubret et Gex: Note sur le franchissement de la Lys et de l'Escaut par l'armée française de Belgique. Úvaha o pracích mostních při překročení řek Lysu a Šeldy francouzskou armádou ve Flandrech v říjnu a listopadu 1918.

Klein: Historique du génie. Historická črta o ženijním sboru, jeho počátcích před r. 1715 (1. perioda), jeho vývoj za bývalé monarchie od r. 1715 do revoluce r. 1789 (2. perioda), za revoluce a císařství 1789—1814 (3. perioda), za restaurace a druhého císařství 1814—1870 (4. perioda) a konečně za třetí republiky 1871—1914 (5. perioda).

Normand: La position Hindenburg. Úvaha o vzniku a výstavbě čáry Hindenburgovy a jejím konečném zhroutilí.

Tricaud: Mesure de la largeur d'une rivière. Matematický výpočet měření šířky řeciště.

Sešit 6. (Červen 1921.)

Normand: Évolution de la doctrine défensive française de 1914 à 1918. Autor sleduje vývoj nauky defenzivní. Srpen 1914: Převaha pušky. Polní děla lehká. Kulometry. Listopad 1914: Stabilizace fronty. Zákopy.

Červen 1915: Ruční granáty. Pozorování s balonů a letadel. Bezprostřední styk s nepřítelem. Osvětlovače. Prosinec 1915: Rozvoj těžkého dělostřelectva. Minomety. Plyn. Ohnomety. Srpen 1916: Hojnost střeliva. Automatické pušky. Zlepšené ruční nástroje. Srpen 1917: Fotografie s letadel. Dělostřelectvo ničí opevnění. Prosinec: Dělostřelectvo protiletadlové. Tanky. Bitevní letectvo. Duben 1918: Nesmírná převaha všeho dělostřelectva. Červen 1918: Útočná vozba. Clony kouřové. Početná převaha u spojenců.

Netter: Les ponts de flûtes de l'Ourcq. Vylíčení stavby mostů na nákladních lodích z kanálu Ourcqského.

Sešit 7. (Červenec 1921.)

Normand: Tactique de fortification allemande de 1914 à 1918. Taktika německého opevnění od r. 1914 do 1918. Vývoj německého nebo francouzského opevnění jest skoro historií války. Jest to věčný zápas mezi zbrání a opevněním, které se měnilo dle změn taktiky. Autor podrobně sleduje krok za krokem, jak se opevnění vyvíjelo. Nikdo však nepochybuje, pravi, že zkušenosti získané na konci války, nebyly by pokračovaly ve svém vývoji, a že proti různým neznámým situacím, nebyly by se vynášely metody stejně neznámé. Rozřešení, jímž skončil r. 1918 není tedy slovem posledním v opevnění, a nic nebylo by nebezpečnější, než podlehnouti kouzelné moci formulek.

Sešit 8. (Srpen 1921.)

La défense d'Ivangorod en 1914—1915. (Obrana Ivangorodu v r. 1914—1915.) Výňatek z paměti velitele pevnosti generála Schwarze. Pevnost, její minulost a přítomnost. První obranné práce v Ivangorodu. Projekt nové hlavní čáry obranné na levém břehu Visly. Vývoj prací. Prostředky obranné. První objevení nepřítele před pevností. Průpravný výcvik posádky a dělostřelectva. Cvičení. Ukončení prací. Pohyb Němců proti Ivangorodu. Překročení Visly ruským sborem granátníků. Organizace střelby těžkého dělostřelectva. Němci před pevností. Boje dne 26. a 27. září. Počátek operací. Odchod Němců od Ivangorodu. Příchod armády rakouské. Rakouská porážka. Náš triumf. (Pokračování.)

Sešit 9. (Září 1921.)

La défense d'Ivangorod. Myšlenka nové čáry obranné. Nové práce obranné. Utvoření nových jednotek zákopnických a dělostřelectkových. Pluk námořníků. Projekt nových opevnění. Nový rok 1915. Práce hydraulické v Ivangorodě. Rozhodnutí: nepovažovati Ivangorod za pevnost. Nové vojenské operace u Ivangorodu. (Pokrač.)

Sešit 10. (Říjen 1921.)

La défense d'Ivangorod. Příchod armády rakousko-německé dne 8. července 1915. Zahájení operací střeleckých. První objevení a první útok. Druhý den bojů. Nový rozkaz

o evakuaci pevnosti. Poslední porada obranná. Počátek evakuování. Přívál zajatců. Rakouský pluk se chce vzdáti. Přechod Němců přes Vislu 16. července. Ústup na druhou čáru obrannou. Poslední dny Ivangorodu. Zničení citadel a pevnůstek. Závěr.

Audonard: Mémoire sur le redressement des photographies prises sur plaques inclinées. (Studie o vzprámení snímku fotografovaného na desce nakloněné.) Jest známo, že ve fotografii přímky rovnoběžné a současně rovnoběžné s deskou, jsou na snímku také rovnoběžné, kdežto rovnoběžky k rovině desky nakloněné, jsou na snímku vyjádřeny různoběžkami, které se sbíhají v bodě, jenž jest průsečíkem přímky, jdoucí středem objektivu rovnoběžné s uvažovanými rovnoběžkami s rovinou desky. Fotografujeme-li budovu, musí deska státí vertikálně, abychom na negativu obdrželi také přímky vertikální. Někdy však je nutno skloniti aparát, abychom na desce obdrželi celý obraz. Na snímku pak se nám vertikální hrany sbíhají. Autor podává návod na základě hrany sbíhající úvahy, kterak z negativu s perspektivou nepřírovnou obdržíme snímek správný, což se prakticky provede aparátem zvětšovacím.

Revue militaire française. Roč. 1921.

Sešit 1. (Červenec 1921.)

Dupont: Le haut commandement allemand en 1914 (du point de vue allemand). Nejvyšší německé velitelství v r. 1914 (s hlediska německého). Dne 13. srpna 1914 oznámil Nikola Nikolajevič do Francie, že za svítání dne 14. srpna počne ruská ofenziva. A skutečně armáda Rennenkampfova překročila německé hranice dne 17. srpna a Samsonova dne 21. srpna. Německo mělo na ruské straně čtyři armádní sbory, jednu divisi záložní a jednu divisi jízdní. Všechny tyto sbory tvořily 8. armádu, jejímž velitelem byl Prittwitz. Ten byl nahrazen Beneckendorffem a Hindenburgem, jemuž k ruce poslal Ludendorff z Belgie dne 24. srpna. Ludendorff však nedešel z Belgie sám, za ním 25. srpna posláni dva sbory a jedna jízdní divise z fronty francouzské. Jeden sbor vzat z armády Bülowovy, druhý z armády Hausenovy. Tato chyba byla snad spásou Francouzů. Představme si, že by byl sbor Bülowův dne 7. září na svém místě mezi Kluckem a Bülowem, a sbor druhý s jízdeckou divisi dne 9. září s armádou Hausenovou u La Fère-Champenoise, jaké by to bylo mělo důsledky. Při této chybě se Moltkeův strýc obrátil v hrobě. Od prvních dnů alliance s Ruskem snažil se generální štáb francouzský přesvědčiti Rusy o nutnosti rychlé intervence, dříve než by Němci mohli Francouze rozdrtití celou vahou svých sil a nikdy nesetkal se s takovou mírou dobré vůle a porozumění, jako na počátku války. Nikola Nikolajevič má právo na vděčnost Francie.

Bitva na Marne skončila porážkou Němců. Proč? Předně pro neschopnost Moltkeovu, který zeslabil svou severní armádu o dva sbory, ačkoliv je mohl vztít z armády jižní bez obav. Druhou příčinou byla neodvlastnost armádních velitelů, kteří nedbali nejvyššího velitelství a mezi sebou byli nejednotní. Tak soudí Němci. Autor však soudí jinak. Moltke z roku 1870 nepočínal si jinak než Moltke z roku 1914. Proč tedy tentokrát nepodařilo se to, co kdysi? Poněvadž roku 1870 pomohla Němcům k vítězství úplná pasivita všech velitelů francouzských, kdežto roku 1914 měli Němci co činit s francouzskou vůlí. Zvítězila tu francouzská vůle, zosobněná v chladné rozvaze Joffreově, jenž svým pyšným: „Celem v zad! K útoku!“ probudil a galvanisoval své vojáky potácející se únavou. Zvítězila konečně francouzská vůle, zosobněná v neúprosné energii Fochově, která zachránila Francii.

La question d'Orient en 1921 et la Politique islamique des Puissances de l'Entente. (Otázka východní r. 1921 a politika mocností dohodových.) Vojenským obsazením Syrie jest Francie přímo angažována na východní otázce. Nynější krize, prýšící z různosti mínění, vstupuje do svého rozhodného období. Francie jest více než jini interesována, aby byla otázka rozřešena, neboť je-li dnes rozjištěn Východ, mohla by to býti ztra celá říše islamská.

Grouard: La Conduite de la guerre jusqu'à la bataille de la Marne. (Vedení války až k bitvě na Marne.) Studie spokojuje se jen první periodou válečnou, vyzdvihující vztahy, které existují mezi vedením francouzských operací a dispoicemi předvídanými a doporučoványými v letech předcházejících, a zkoumajíc, v jaké míře se v této první době uplatnily zásady strategické, zkoušené po 35 let.

Appert: La direction militaire diplomatique et économique de la guerre à la veille de la bataille de Verdun. (Správa vojensko-diplomatická a hospodářská za války na počátku bitvy verdunské.) Již před útokem na Verdun stala se Francie středem, kolem něhož se krystalisovaly snahy koaliční. Nestal-li se Joffre nejvyšším velitelem spojeneckých armád, jeho hlas přece jen byl mečem na váze v radách koalice. Jeho přičiněním přijat byl dlouho diskutovaný plán jednotně vedených akcí. Přičiněním vlády francouzské sešla se první konference ministrů všech spojenců. Nicméně však útok na Verdun přinutil spojence svolati novou konferenci 27. března 1916, jejímž výsledkem sice nebyla proponovaná válečná rada mezispojenecká, jejímž úspěchem byla však resoluce, směřující k vytvoření mezispojenecké permanentní komise pro otázky hospodářské. Tato komise zasedala poprvé dne 20. června 1916. Dohoda, panující mezi veliteli jednotlivých armád, měla se také rozšířiti na vlády. Dohoda chce se pietněti také do oblasti finanční a průmyslové. Byli již svoláni ministři pro střílivo v přičině výměny surovin, zásobo-

vání děly a municí a organizace průmyslové. Spojenci došli k poznání, že jest nutno vésti nikoli čtyři, ale toliko jedinou válku.

Tarlé: La Préparation industrielle de la guerre en France et en Allemagne. (Válečná příprava, průmyslová ve Francii a v Německu.) Úvaha o průmyslu hutnickém, železářském i ocelářském v Německu a ve Francii před válkou, za války i po válce.

Sešit 2. (Srpen 1921.)

Tournès: L'attente de la bataille en mars 1918. (Očekávání bitvy v březnu 1918.) Článek vypracován na základě dokumentů generálního štábu. Podává výčet a rozlohu francouzských a německých sil v březnu r. 1918. Dne 20. března, na počátku německé ofensivy vládnou Němci asi 200 divisemi (nejméně 182), posílenými ještě několika divisemi rakouskými, kdežto spojenci mají v celku jen 175 divisi (Francie 99, Anglie 60, Belgie 12, Spojené Státy 4). Nutno však uvážiti, že divise francouzská má mnohem méně pěchoty než německá a že čtyři divise americké nejsou ještě schopny zúčastniti se boje. Němci mají v záloze asi 74 divisi pěších a 2 jízdecké, kdežto záloha spojenců má jen 59 divisi pěších a 5 jízdeckých. Stejně v dělostřelectvu jest převaha na straně Němců, kteří proti 8756 dělům polním a 7168 dělům těžkým na straně spojenců postavili asi 11.200 děl polních a 7920 děl těžkých. Jedině v aviatice jest převaha na straně spojenců, kteří mají 3870 letadel (z toho 2800 francouzských). Němci jich mají asi 2800. K článku připojen zmenšený plánec celého západního bojiště, vypracovaný dne 26. března pro nejvyšší generální štáb.

Fracque: La téléphonie sans fil. Úvaha o zásadách a všeobecné technice telefonických stanic bezdrátových a o přednostech a nesnážích bezdrátové telefonie. Dle autorova resumé jest bezdrátová telefonie jen pokračováním bezdrátové telegrafie, jejíž principy i materiál převzala. Není tedy založena na základě novém, který by byl schopen rozmnožiti počet depeší v daném pásmu. Bude moci býti s výhodou použita ve zvláštních případech vojenských, ale dle dnešního stavu soudíc, zdá se, že není povolána, aby nahradila bezdrátovou telegrafii.

Carré: La véritable histoire des taxis de la Marne. Rekvizice autodrošek provedená v Paříži dne 6., 7. a 8. září 1914 vzbudila mnoho klamných domněnek. Ve skutečnosti jednalo se jen o rychlý transport pěti praporů, asi 4000 mužů, na bojiště Ourcqské.

Sešit 3. (Září 1921.)

Daille: La manœuvre de Montdidier. Protiofensiva z 18. července 1918, zahájená překvapením na obou bočních posice Châteaui-Thierry, znamená konec německých snah, závěr plánu Ludendorffova. Manévr ofensivní u Montdidier, jež od 8. srpna prová-

ději čtvrtá armáda anglická a první armáda francouzská, jest signálem, že operace armád dohodových započaly. Tímto manévrem zahájel veliký útok, jenž se rychle vyvíjí a spěje k brzkému zakončení nepřátelství. (S jedním nářtem.)

Mayer: Notre réorganisation militaire. Návrh vojenské reorganizace. Každý mladý Francouz budí povolán na šest měsíců do výcvikového tábora. Všeobecným základům vojenským učí se po tři měsíce a jest pak prohlášen za schopna mobilisace. Druhé čtvrtletí věnováno je buď výcviku odbornému (granátů, pozorovatelů, telegrafistů atd.) nebo zdokonalování základního k doplnění poddůstojníků. Opozilci podržení budou v táborech o jedno nebo dvě čtvrtletí déle. Vojáci po šesti měsících vycvičení strávili by aspoň čtvrt roku — případně delší dobu — u tělesa, aby se obeznámili se službou. Autor se domnívá, že jeho návrh je laciný, pružný a vyhovuje demokratickým názorům o ozbrojení národa.

Pailhé: La peinture militaire française. Odsouzení tak zv. „umění pro umělce“, které nemá nic společného s pravdou a životem.

Sešit 4. (Říjen 1921.)

Réquin: Problème de la Réduction des armements devant la société des nations. (Problém omezení zbrojení před Společností národů.) Jestliže Svaz národů po půldruhém roce svých studií nerozřešil otázku omezení zbrojení, tkví příčina v tom, že problém ten závisí dnes na faktorech, unikajících jeho přímému vlivu. Autor pokouší se vysvětliti, v jaké obtížné situaci jest Svaz národů již od svého počátku, za čím jde, co prostudoval a k jakým výsledkům dospěl.

Roger: Les méthodes d'appui de l'attaque par l'artillerie au cours de la guerre. (O metodách, kterými byl podporován útok pěchoty dělostřelctvem za války.) Útok dělostřelctvem připravit a dělostřelctvem jej podporovat byly vždy dvě operace rozdílné, přesné od sebe oddělené a prováděné způsoby různými. Kdežto metody dělostřelcecké přípravy se několikrát změnily, neplatí to stejné o dělostřelbě, která útok podporovala. Co ji rozumíme? Od okamžiku, kdy pěchota počne postupovati, až k okamžiku, kdy dosáhne posledního bodu, její měla ztíci, předchází ji dělostřelba palbou, postupující před ní stále stejnou rychlostí (asi 100 m ve 2–3 minutách). Účelem této dělostřelby jest: zabránit nepřátelské pěchotě a hlavně kulometům palbu a protiútok. Autor analyzuje podrobně tuto dělostřelbu, jak ji bylo všeobecně užíváno až do konce války.

Lugand: Considérations sur une méthode d'études appliquée à l'art de la guerre. (Úvahy o studijní metodě umění válečného.) Studium válek před r. 1914 vyneslo určité závěry všeobecného významu a všeobecné, trvalé platnosti, přece však praktické výsledky těchto studií pod zorným úhlem války světové prokázaly trhliny a mezery (cenu

palby, příprava k útoku, užité opevnění, rozptýlení fronty, službu spojovací atd.). Jestliže ve spekulativní oblasti přijaté výsledky se zdály definitivními, byly nedostatečnými v oblasti praktické, a to proto, že studijní metoda v podstatě spekulativní se opírala jen o minulost.

Metodou správnější jest studovati sice minulost, avšak na základě přítomnosti a předvídati do budoucnosti. Tento plán pak vede k prozkoumání zákonů a všeobecných principů cestou spekulativní, k vypracování doktriny založené na zkušenosti a k studiu fenoménů psychologických, aplikovanému na události válečné.

Sešit 5. (Listopad 1921.)

Camon: La genèse du plan de guerre allemand. (Genese válečného plánu německého.) Strategické myšlenky v Německu před r. 1914: Bedřich II. — Clausewitz, falešný interpret Napoleonův — Moltke — Schlieffen — vliv napoleonský, V. der Goltz, York de Wartenburg, Bernhardt, Falkenhäusen, Ludendorff. Pokračování článku bude obsahovati vznik válečného plánu r. 1914.

Berthemet: Le 2e corps d'armée italien en France. Na základě oficiálních pramenů vylíčený operace druhého armádního sboru italského na francouzské frontě od dubna 1918 do února 1919. (Se 2 mapami.)

Castelnau: La Bavière et la politique allemande. Vylíčení situace a myšlenkového stavu Bavorska po zavraždění Erzbergerových.

Le recrutement de l'armée anglaise pendant la grande guerre. Studie o rozdělení anglické armády před válkou: Regular Forces (armáda aktivní, záloha; záloha speciální) a Territorial Army, jak se vyvíjelo její doplňování za války, kterak provedena demobilisace a jaká jest armáda anglická po válce.

Revue d'Études Militaires.

Č. 1. (1. duben 1921.)

Thème tactique No 1. — Taktická úloha č. 1

Č. 2. (15 dubna.)

Le traité de Versailles. — Mir versailleský. *La Société des Nations.* — Svaz národů.

Č. 3. (1. květen.)

Les quatorze points du président Wilson. — Čtrnáct článků presidenta Wilsona.

Nes diverses constitutions françaises de puis 1789. — Různé francouzské ústavy od r. 1789.

Thème tactique No 2. — Taktická úloha č. 2.

Č. 4. (15. květen.)

Les traités de Saint-Germain, Neuilly, Trianon et Sévres. — Mir Saint-Germainský, Neuillyský, Trianonský a Sèvreský.

La cavalerie dans la guerre moderne. — Jezdecko v moderní válce.

L'importance politique des intérêts économiques et leur rôle dans les relations inter-

nationales. — Politická důležitost hospodářských zájmů a jejich úloha ve vztazích mezinárodních.

Č. 5. (1. červen.)

La société des Nations. — Svaz národů.

Č. 6. (15. červen.)

La réforme de la juridiction administrative — Reforma soudní administrativy.

Les idées générales en Histoire militaire. — Všeobecné ideje ve válečných dějinách.

Č. 7. (1. července.)

La nécessité des études de droit pour la préparation à l'École de guerre. — Nutnost studovat právo pro přípravu do školy válečné.

La situation de l'Europe après les traités de Vienne. — Situace evropská po míru vídeňském.

Quelques lettres, notes et bulletins de Napoléon 1er pendant la campagne de 1806. — Několik dopisů, poznámek a bulletinů Napoleona I. za polního tažení r. 1806.

Č. 8. (15. červenec.)

Le France devant l'Allemagne. — Francie před Německem.

L'expansion mondiale base de la politique anglaise. — Světové rozpětí základem anglické politiky.

Č. 9. (1. srpen.)

La houille blanche et ses applications en France. — Bílé uhlí a jeho zužitkování ve Francii.

Č. 10. (15. srpen.)

Le projet sur les chemins de fer. — Návrh zákona o železnicích.

Č. 11. (1. září.)

Les Provinces Baltiques. — Provincie baltské.

Introduction à l'étude de la campagne de 1674. — Úvod do studia polního tažení r. 1674.

Č. 12. (15. září.)

Introduction à l'Economie Politique et sociale. — Úvod k politice hospodářské a sociální.

Č. 13. (1. říjen.)

La Politique étrangère de la troisième République de 1871 à 1914. — Zahraniční politika třetí republiky od r. 1871 do 1914.

Č. 15. (1. listopad.)

Le Règlement d'Infanterie (2e partie). Cvičební řád pro pěchotu, díl 2.

Č. 16. (15. listopad.)

Précis des Campagnes de Turenne de Napoléon 1er. — Stručný přehled polních tažení Turenneových, vypracovaný Napoleonem I.

Revue de l'Aéronautique Militaire.

Sešit 1. (Leden—únor 1921.)

Romatet: Organisation de l'Aéronautique Militaire. Francouzskou aeronautiku cha-

rakterisuje její prudký vývoj. R. 1914 měla několik aviatických jednotek a několik balonů, v listopadu r. 1918 zaměstnávala 127.630 důstojníků a mužů. Dnes má 15 pluků leteckých, 4 skladiště aviatická speciální, 4 skladiště aviatická všeobecná, 2 sekce pro dopravu zamořskou, 3 školy pro výcvik aviatiků, 2 pluky balonů pozorovacích, centrální skladiště potřeb pro tyto balony a pluky pro výcvik mužstva k jejich obsluze. Obrana protiletadlová má 5 pluků, ústřední skladiště, technickou sekci pro studium materiálu a školu pro důstojníky a pro poddůstojníky.

Barthélemy: L'aviation dans l'Afrique du Nord. Článek podává v širokých rysech zeměpis severní Afriky (Alžír, Tunis) a souvislost aviatiky s cíli vojenskými, kolonizačními a obchodními. Na konci učiněna zmínka o problému směrům v Saará a problému zásobovacím.

Fontaine: Historique sommaire de la défense contre aéronaves. Vylíčení vývoje obrany protiletadlové před r. 1918, od r. 1918 až do dneška a její nová orientace.

Sešit 2. (Březen—duben 1921.)

Barthélemy: L'aviation et les chars de combat. Autor sleduje otázku, pokud může aviatika prospěti útočné vozbě ve dvou fázích útoku: v době přípravy k boji a v boji samém.

Romatet: L'avion de chasse, son passé — son avenir. Letadlo stíhací musí být schopno, jakožto nástroj ofensivní, manévrování a úspěšného útoku proti letadlu jakémukoli. Vývoj, který za války prodělalo je značný; rychlost jeho stoupala ze 140 na 215 km za hodinu, výška ze 4000 na 6500 m a síla palby ze 300 na 1200 ran z kulometu v minutě. Těmto třem základním schopnostem nejlépe odpovídá typ jednosedadlovky a autor se domnívá, že i v budoucnosti letadlo stíhací musí být velmi rychlé, snadno ovladatelné, solidně stavěné a důkladně vyzbrojené. Pánem vzduchu bude ten, kdo tyto vlastnosti harmonicky sloučí v míře nejvyšší u jediného letadla.

Fontaine: La défense contre aéronaves organe de renseignements. Obrana protiletadlová jest také orgánem zpravodajským. V článku vylíčena organizace této služby, jejímž úkolem jest využití jí k obraně území a zprávy získané oznamovati střediskům aviatickým a vrchnímu velitelství.

Sešit 3. (Květen—červen 1921.)

Delafargue: L'aviation militaire en Tunisie. Aviatika v Tunisu zavedena byla za války na obranu proti útokům turecko-německých sil z jihu. V článku vylíčení její vývoj za války a vložení její dnešní mírový úkol.

Fontaine: L'artillerie antiaérienne. Článek jest věnován střelbě proti letadlům za dne, určování polohy letadla, střelecké technice a praxi a materiálu protiletadlového dělostřelectva.

Sešit 4. (Červenec—srpen 1921.)

Opérations de la première Division aérienne. Vylíčení operací první letecké divise od 16. května 1918 do 11. listopadu 1918 dle úředních dokumentů. Od 16. května do 18. července 1918 perioda defenzivní, od 18. července do 10. listopadu 1918 perioda ofenzivní.

Dagnaux: L'aviation de bombardement. Tato aviatika má dnes dvě brigády a sice jednu pro bombardování denní a jednu pro bombardování noční. Vylíčení její vznik, úloha a prostředky.

Cheutin: Rôle colonial de l'aviation militaire au Maroc. Úloha vojenské aviatiky v Maroku jest obranná. Eskadry musí býti neustále pohotové rozletěti se do dálek stokilometrových od svých základů, aby bombami, které mezi domorodci budí opravdový strach, odpověděly ihned na různé jejich hrozby. V měsíci květnu t. r. vykonala letadla 590 cest, reprezentujících 850 hodin letu a vrhla 40.493 kg výbušných látek.

Les Archives de la Grande Guerre.

Leden 1921. (Č. 18.)

V. Tappen: Jusqu'à la Marne — 1914. Plán operační, přípravy mobilizační. Bitva na Marň. (Přeloženo z německého.)

Kimpflin: Deux ans en Lorraine avec le 222e régiment d'infanterie. Dva roky v Lotrinsku s 222. plukem pěchoty. (Kupředu s rýčem a lopatou. V úseku Bauzemont. Válka zákopová. V lese Parroy.) Pokračování článku z č. 15. a 16. v r. 1920. Dokončení v č. 19.

Un mémoire allemand sur les conditions de paix à imposer à la France. Válka netrvala ještě plných deset měsíců, když Němci počítali již s vítězstvím. Zcela jsouce zaujati touto nadějí, poněvadž v jejich rukou bylo deset francouzských departementů, ustavovali se ve spolky a zasílali Bethmannu-Hollwegovi návrhy krutých podmínek mírových. Jedno z těchto memorand dostalo se do rukou redakce a uveřejněno v překladu. Datováno je 20. května 1915 a podepsáno Ligou zemědělců, Ligou německých rolníků, Společností německých rolníků křesťanských, Centrální federací německých průmyslníků, Ligou průmyslníků, Federací středostavovskou říše německé.

La bataille de Vittorio Veneto. Rakouské poznámky ke zprávě vrchního velitelství italského o bitvě u Vittorio Veneto, uveřejněné v Oesterreichische Wehrzeitung ze 16. července 1920.

Toran-Beyle: Deux ans de politique militaire en Grèce. Pokračování z čísel 14., 15. a 17. v r. 1920. Dva roky vojenské politiky v Řecku. — Námořní základna Salaminská, řecká revoluce v Soluni, triumvirát Venizelos—Konduriotis—Danglis, vlivy diplomatické.

Poidloue: Les sous-marins et la guerre sous-marine sans merci. Pokračování z č. 17 z r. 1920. Ponorky a neomezená válka ponorková. — Otázka diplomatická. Opis noty ministerstva zahraničních záležitostí ministru v Mexiku. Ponorkové loďstvo spojenecké a německé.

Únor 1921. (Č. 19.)

Les mémoires de l'amiral Sir Percy Scott (1914—1915). Paměti admirála Sira Percy Scotta. Výňatek z většího díla admirála: „Od loďstva plachetního k ponorce. Padesát let služby v král. loďstvu anglickém.“

Les pertes des nations belligérantes au cours de la grande guerre. Ztráty bojujících národů za světové války. Statistické tabulky pokud možno nejpodrobnější, z nichž vyjímáme některé zajímavé údaje.

Francie zmobilisovala od 2. srpna 1914 do 1. ledna 1919 8.410.000 mužů:

franc. důstojníků	195.000
„ mužstva	7.740.000
domorodců ze Sev. Afriky	260.000
„ z kolonií	215.000
celkem	8.410.000

Z vojska domácího bylo 45 3/4% stavu zemědělského, 29 4/4% dělníků průmyslových, 10 6/6% stavu obchodnického, 6 85/85% zaměstnanců dopravních, 7 81/81% z ostat. zaměstnání.

Zběhlo:	roku 1914	509
	1915	2.433
	1916	8.924
	1917	21.174
	1918	13.032
celkem		46.072 mužů.

Případů vzpoury:	roku 1914	29
	1915	201
	1916	196
	1917	535
	1918	203
celkem		1.164 mužů.

Odsouzeno k smrti:	roku 1914	206
	1915	442
	1916	315
	1917	528
	1918	136
celkem		1.627 mužů.

Poidloue: Les sous-marins . . . (Pokračování.) Ponorky anglické. Ponorky německé. Ponorky italské. Ponorky ruské. Ponorky rakouské. Proč byla podniknuta ponorková válka neomezená. (Pokračování.)

Toran-Beyle: Deux ans de politique militaire en Grèce. (Pokračování.) Ekaterini. — Generál Roques, poslanec Benazet a admirál Dartige du Fournet vyjednávají přímo s králem Konstantinem. (Pokračování.)

Březen 1921. (Č. 20.)

Tardieu: Le maréchal Foch aux heures décisives de la grande guerre. Maršál Foch v rozhodných okamžicích války. Vyňato z knihy Tardieuovy: La Paix. (Mir), která vzbudila

sensaci. Clemenceau napsal pro ni předmluvu. Kniha přináší také podrobné vylíčení okolností, za nichž Foch byl jmenován nejvyšším velitelem, a jeho účast na konferenci v Senlis.

Général X. X.: Devant Saint-Mihiel (1914). Osobní vzpomínky autorovy na události z r. 1914 před Saint-Mihielem. — Popis fronty. Všeobecné úvahy. Boje z 28. září a z 1., 2. a 6. října. Náčrt všeobecné situace z konce r. 1914 v lese Apremontském. (Pokr.)

Toran-Bey: Deux ans de politique militaire en Grèce. (Pokračování.) Masakr dne 1. prosince 1916 v Athénách.

Les pertes des nations... (Pokračování.) Franc. ztráty činily dne 1. listopadu 1918:

1,071.000 mrtvých,
314.000 nezvězštěných.

Počet raněných a nemocných:

roku 1914	490.000
1915	1,019.000
1916	551.000
1917	375.000
1918	675.000

Poidloue: Les sous-marins... (Pokrač.) Prostředky obranné. Pole minová. Organisation transportů. Aparáty naslouchací. Služba aviatiků. Anglické ztráty tonáže za války. Závěr.

Duben 1921. (Č. 21.)

H. Binder: Comment l'Etat-Major allemand camoufle la vérité. Překlad německého spisu Binderova: „Co jsme jako váleční zpravodajové nesměli říkat.“ (Pokračování.)

Sir John Arthur: L'intervention de lord Kitchener dans la bataille de la Marne. Výňatek z trisvazkového anglického díla „Kitchener a válka“ téhož autora, v němž vylíčen krásné vlastnosti vojáka, jakým byl Kitchener. Článek vztahuje se jen k bitvě na Marne, kdy lord French chtěl odvolati své šiky z jeviště operačního a kdy Kitchener šťastně zasáhl svou důvěrou ve francouzskou armádu.

Les pertes des nations... (Pokračování.) Celková mobilisace:

Ameriky	3.800.000 mužů.
Anglie	8.278.000 „
Itálie	5.250.000 „
Belgie	379.000 „
Řecko	355.000 „
Srbska	707.000 „

Amerického vojska bylo ve Francii:

1. čerce 1917	20.000 mužů.
1. října 1917	65.000 „
1. ledna 1918	176.000 „
1. dubna 1918	320.000 „
1. čerce 1918	996.000 „
1. října 1918	1.884.000 „
1. listop. 1918	1.993.000 „

Devant Saint-Mihiel (1914). (Pokrač.) Rozdělení vojsk. Organisation fronty.

Buat: L'armée allemande pendant la guerre 1914—1918. Analytická studie stejnojmenné brožury Buatovy.

Toran-Bey: Deux ans de politique militaire en Grèce. (Pokrač.) Rusko a Anglie pro Konstantinu. — Balkánská politika dle tajných schůzí. — Briand a Sarraill na konferenci v Římě. — Jarní ofensiva r. 1917. — Pád Ruska způsobuje pád Konstantina. — Triumf Venizelismu. — Proklamace k řeckému národu. — Vojenská politika až k vítězné ofensivě r. 1918. — Závěr.

Květen 1921. (Č. 22.)

Pilant: Le Journal, arme de guerre de l'Allemagne. Denní list, válečná zbraň německá. — Jakmile vypukla válka r. 1914, snažili se Němci své vítězství zabezpečiti nejen zbraní, ale všemi prostředky, podřívající protivníkovo morálku, rozševčující hrůzu, beznaděj a malomyslnost v prostých duších. Tuto propagandu obstarával nejlépe tisk. Německo kupovalo ve Francii, v zemích dohodových i neutrálních žurnály všech směrů, jež měli podporovati myšlenku německou. V území, jež Německo zabralo v Belgii a Francii, založeny tři francouzské deníky: *Gazette des Ardennes* v Charleville, *Bruxellois* v Bruselu a *Gazette de Lorraine* v Briey, jež všechny byly napájeny přímo německým generálním štábem. Nejznámější byl *Gazette des Ardennes*, jehož historii jest věnována tato studie. (Pokračování.)

Devant Saint-Mihiel (1914). (Pokrač.) Les Lionvilleský. — Dělostřelectvo. — Pozorování střelby. — Myšlenky a boje.

Les chars d'assaut à la butte de Tahure. Vylíčení operací útočné vozby na návrší Tahure ve dnech 28. září až 8. října 1918.

Červen 1921. (Č. 23.)

d'Aubigny: Les Rapports de la Commission de l'Armée. Tímto článkem rozšiřuje časopis svůj program. Nespokojuje se již studiemi vojensko operačními, vzpomínkami ze zákopů, dojmy osobními, nýbrž chce se zabývat i o všechny problémy, týkající se války: diplomacii, politiku mezinárodní, život hospodářský na frontě i v zápolí. Z toho důvodu počíná uveřejňovati zprávy branného výboru poslanecké sněmovny a zahajuje rozšířený program článkem o výzbroji. Stav výzbroje dne 2. srpna 1914. Denní výroba. Denní spotřeba. Stav dne 1. listopadu 1918. Děla. Pušky a kulomety. Tanky. Materiál chemický. Závěr.

Červenec 1921. (Č. 24.)

Celé toto číslo věnováno otázce Horního Slezska.

Srpen 1921. (Č. 25.)

Henry Hauser: Luxembourg et Zollverein. Pokusy o prusifikaci vévodství lucemburského. od r. 1839—1919. Historická studie.

Maurice Bourgeois: La propagande britannique et américaine dans les pays ennemis pendant la guerre. Anglická a ame-

rická propaganda v nepřátelských zemích za války. Podobně jako Němci vedli i Angličané a Američané „the paper war“ — papírovou válku, aby zlomili odpor centrálních států a uspíšili tak hodinu konečného vítězství.

Schoen: Les responsabilités de la guerre. Výňatek z paměti barona Schoena, německého vyslance v Paříži r. 1914.

Září 1921. (Č. 26.)

Jules Isaac: Le témoignage du général Lanrezac sur le rôle de la 5e armée (août 1914). Historická studie o osobnosti a teoriích generála Lanrezaca a jeho knize: Le plan de campagne français et le premier mois de la guerre, (Francouzský plán a první měsíc války), která je důležitým dokumentem bitvy u Charleroi v srpnu 1914.

Les attitudes et les idées politiques d'Erzberger. Dokumenty vztahují se k válečné politice Erzbergerovců a jeho vyjednávání o příměří.

L'angoisse allemande. En septembre 1918. Německá úzkost v září 1918. Překlad Hindenburgovy proklamace k národu a zemi ze dne 2. září 1918.

La Belgique militaire. Roč. 1921. Č. 2323. (13. III. 1921.)

Notions pratiques sur les tirs indirects de mitrailleuses en campagne. Praktické poznámky o nepřímé střelbě kulometů v poli.

Č. 2327. (17. IV. 1921.)

Faut-il supprimer la Cavalerie? Jest třeba zrušiti jezdecko?

Č. 2332. (5. VI. 21.)

Hensch: L'importance du matériel dans la guerre moderne. Důležitost materiálu v moderní válce.

Č. 2334. (19. VI. 1921.)

Hensch: Notre armée de demain. Naše budoucí armáda.

Mitrailleuses légères ou fusils-mitrailleuses

Č. 2343. (11. IX. 1921.)

L'armée belge en août 1914. Belgická armáda v srpnu 1914.

Č. 2351. (20. XI. 1921.)

L'armée nouvelle. Nová armáda.

Bulletin belge des sciences militaires. Roč. 1921.

Květen 1921. (Č. 1.)

Les opérations de l'armée belge pendant la campagne de 1914 — 1918. Pokračování článku z předešlého ročníku o operacích belgické armády v letech 1914 — 1918. Stať vztahuje se ke dni 11. září 1914.

Sillevaerts: Les gaz de combat. Pokračování podrobné studie o boji otravnými plyny. Popis projektílů, charakteristické vlastnosti, užití taktické, taktika německá.

Denis: Les chemins de fer de campagne de l'armée belge pendant la guerre 1914 — 1918. Polní dráhy belgické armády za války (třetí část); ofensiva z r. 1918.

Grade: Efficacité et instantanéité du tir sur but mobile. O působnosti a okamžité pohotovosti střelby na cíl pohyblivý (spec. na útočnou vozbu.)

Menší články:

Rozbor franc. prozatímního předpisu pro výcvik kulometných jednotek.

Aviatica dopravní.

Zprávy o cizích armádách.

Červen 1921. (č. 2.)

Denis: Les chemins de fer ... (pokračování z č. 1.) Práce vykonané po příměří. Závěr.

Pontus: L'artillerie issue de la guerre.

Článek o dělostřelcovu po válce: o hlavních vlastnostech dobrého materiálu, o dělu polním, lehké houfnici, těžkém dělostřelcovu a nábojích. Zvláštní kapitola věnována dělostřeleckému materiálu belgickému před r. 1914. za války a po válce. Rozdělení dělostřelcovy, jeho úkoly.

Sillevaerts: Les gaz de combat. (Pokrač.)

Účinky otravných plynů a ochrana proti nim.

Van der Donckt: Notes sur les autos-blindées. Pokračování článku o obrněných autech. Užití obrněných aut. Ruská ofensiva v Haliči 1916.

Menší články:

Methody výcviku.

Svaz národů.

Zprávy o cizích armádách.

Červenec 1921. (č. 3.)

Sillevaerts: Les gaz de combat. (Pokrač.)

Masky a aparáty dýchací. Ochrana očí. Ochrana kůže. Aparáty užívané v armádě anglické a německé.

Pontus: L'artillerie issue de la guerre.

(Pokrač.) Relativní malomocnost belgického dělostřelcovy. Krátké rány. Užití dělostřelcovy v jednotlivých fázích války (1914-1918.)

Van der Donckt: Notes sur les autos-blindées. (Pokrač.) Ruský ústup v Haliči 1917 a obrněná auta.

Menší články:

Tank. Kterak prospívá pěchotě, dělostřelcovu a jezdecku.

Střelecký výcvik. Přesná střelba. Methody.

Zprávy o cizích armádách.

Srpen 1921. (č. 4.)

Van der Donckt: Notes sur les autos-blindées. (Pokrač.) Obrněná auta a válka posílení.

Sillevaerts: Les gaz de combat. (Pokrač.) Kolektivní ochrana proti otravným plynům.

Verschuieren: Appareils employés au Bataillon des Chemins de fer pour la pose des voies. Aparáty užívané železničními pracovišti při stavění drah.

XX. Le fusil-mitrailleur. O kulometné pušce.

Pontus: L'artillerie issue de la guerre. (Pokrač.) Poučení z války. Aviatika dělostřelecká. Služba spojovací. Důležitost překvapení a rychlosti. Strategická a taktická pohyblivost dělostřelectva. Závěr.

A. E. M. Z.: několik myšlenek o jezdecktu. Zprávy o cizích armádách.

Září 1921. (č. 5.)

Fastrez: L'effet de la résistance de Liège. Síla odporu pevnosti Liège.

C. E. T. A.: **Tir en chambre individuel.** O střeleckém výcviku ve světnici.

Aéronautique. Les forces de l'air en Angleterre.

O síle aeronautiky v Anglii.

Pirot: Les projecteurs modernes. I. O moderním osvětlovači. Vývoj. Všeobecný popis.

Van der Donckt: Notes sur les autos-blindées. (Pokrač.) Závěr. Ve válce pohybové jest oprávněna existence obrněných aut.

Sillevaerts: Les gaz de combat. (Pokrač.) Kolektivní ochrana proti yperitu. Zužitkování krytů kulometných. Ochrana zvířat. Plynový útok.

Aviatika a námořnictvo.

Vývoj těžkého dělostřelectva za války.

Plamenomety.

Zprávy o cizích armádách.

Rijen 1921. (č. 6.)

Les Opérations de l'Armée belge. Stat vztahuje se ke dni 12. září 1914.

Joostens: Cavalerie d'hier et cavalerie de demain. Úvaha o jezdecktu, co znamenalo před válkou a co znamená dnes.

Van Emelen: Contribution à l'étude du problème de la sûreté tactique. I. Příspěvek ke studiu a problému taktického zabezpečení na pochodu.

Grade: Observation terrestre du tir de l'artillerie. I. Definice úseku pozorovaného. Které místo jest nejlepší pro pozorování dělostřelecké palby.

Pirot: Les projecteurs modernes. (Pokrač.) Zrcadla. Ochrana proti špatnému počasí, větru a nárazům.

Sillevaerts: Les gaz de combat. Therapeutika otrav plynových. Organizace zvláštních služeb. Organizace mírová.

Van der Donckt: Notes sur les autos-blindées. (Konec.) Obrněná auta v míru. Jejich nutnost pro Belgii. Kterak doplnit materiál za mobilisace. Doplnování důstojníků. Průprava personálu. Doplnování šoférů.

Terlinden: Le Commandement suprême pendant la guerre. Nejvyšší velitelství za války. Vznik nejvyšší válečné rady. Válečný plán pro 1918. Bitva u Saint-Quentinu.

Zprávy o cizích armádách.

Revue militaire Suisse. Roc. 1921.

Leden 1921. (č. 1.)

Poudret: Devátý franc. sbor v močálech u Saint-Gond.

Fonjallaz: Výcvik pěší jednotky.

Decollogny: Vojenské lyže.

Feyler: Dělostřelectvo franc. srbské v bitvě u Dobropolje.

Únor 1921. (č. 2.)

Sarasin: Návrh reorganizace švýcarské armády.

Fonjallaz: Výcvik pěší jednotky.

Pondret: Devátý franc. sbor v močálech u Saint-Gond.

Fonjallaz: Poznámka o nové knize o Fochovi.

Březen 1921. (č. 3.)

Feyler: Švýcarsko ve Svazu národů.

Pondret: Devátý franc. sbor v močálech u Saint-Gond.

Vallièrè: Duch armády a vzpomínky mobilisační.

Duben 1921. (č. 4.)

Corda: Vývoj ofensivních method.

Feyler: Švýcarsko ve Svazu národů.

Hausamann: Dálkoměry.

Květen 1921. (č. 5.)

Corda: Vývoj ofensivních method.

Schmidt: Taktické úlohy v rámci pěší jednotky.

Červen 1921. (č. 6.)

Glasson: Úloha kapitána pěchoty za války.

Vischer: O válečné psychologii.

Červenec 1921. (č. 7.)

Glasson: Úloha kapitána pěchoty za války.

Feyler: Vojenská konvence franc.-švýcarská z r. 1917.

Lecomte: Poznámka o vojenských mostech.

Vallièrè: Reichswehr. Úkoly a organizace.

Srpen 1921. (č. 8.)

Z: Rozmach vojenské literatury ve Francii.

Cuno Hofer: Osud velké armády. (Poznámky z Uher.)

Září 1921. (č. 9.)

Feyler: Válka v Anatolii.

Joyet: Oběh papírových peněz v armádě.

Lecomte: Druhý příspěvek o vojenských mostech.

Vallièrè: Vojenské hudby a úřední vkus.

Říjen 1921. (Č. 10.)

Feyler: Manévr Sangarisský.

Valliere: Reichswehr. Úkoly a organisace.

Grosselin: Otázky dělostřelecké.

Listopad 1921. (Č. 11.)

Fleurier: Rychlost útoku za války.

Cingria: Nová disciplína.

Feyler: Druhý armádní sbor řecký při manévru u Kutahia.

Rivista di artiglieria e genio. Roč. 1921.

Leden:

Organisace a rozvoj ital. dělostřelectva za války 1915—1918. Otravné plyny (se 2 tabulkami).

Směs:

Balistika a aerodynamika. Výsledek bombardování permanentních tvrzí pevnosti Verdun.

Uspořádání dělostřelectva.

Použití hliníku v elektrickém vedení.

Přístroj na stáčení vláken při výrobě lan.

Různé zprávy:

Francie:

Výevik kádřů.

Nové zákonné jednotky měření.

Projekt vysokých přehrad.

Konservování dřeva elektřinou.

Nynější složení vojska.

Itálie:

Mezinárodní radiotelegrafický styk mezi stálými pozemními stanicemi.

Německo:

Speciální německá automobilní vozidla k dopravě střeliva v terénu střelami rozrytém.

Německý přístroj k vyvinování mlhy.

Použití psů posílů v německém vojsku.

Změna hustoty vzduchu s přibývající výškou.

Anglie:

Určení kazů v hlavních magnetickou methodou Sandfordovou.

Nové velké molo.

Spojené státy:

Provádění koní bez mužstva.

Lodní kostry s deskami svářenými.

Ocele pro zpružiny.

Bibliografie:

Přehled knih a časopisů.

Přehled technickovojskové literatury.

Únor—březen.

Dělostřelectvo XXX armádní sboru ve velké bitvě od 24. do 31. října 1918 (1 tabulka).

Otravné plyny (dokončení).

Skalni kaverny pro dělostřelectvo (1 tab.).

O korekcích při časovacích střelách (1 obr.).

Výroba zpružin šroubových pro dělostřelectvo (2 obr. a 1 tab.).

Přístroj ke kvantitativnímu určení zplodin rozkladu nitrocelluloseových prachů vystavených teple (1 tab.).

Směs:

Dalekonosná děla, jež bombardovala Paříž (2 tab.).

Střelba pěchoty dle poučení ze světové války.

O úkolech jezdeckva.

Zřízení některých inspektorátů ve Francii.

Prostředky k odstranění pomědování hlavní.

Zprávy:

Francie:

Návrhy nového vojenského zákona.

Trvání vojenské služby.

Početné stavy v r. 1921.

Organisace velkých jednotek.

Serie menších letů helikopterou.

Německo:

Odzbrojení Německa.

Letectví.

Zeppelin L. Z. 125.

Anglie:

Spotřeba střeliva.

Způsob neviditelnosti vzducholodi.

Osvětlování vláknem tungstenovým.

Elektrolytický zinek.

Itálie:

Obrana jaderského pobřeží obrněnými vlaky.

Obrovské letadlo.

Holandsko:

Všeobecná reorganisace vojska.

Spojené státy:

Střelnice pro zbraně ruční.

Nebezpečí při špatném užití masek proti plynům.

Různé státy:

Výroba střeliva.

Množství dělostřelectva v jednotlivých ofensivách a relativní spotřeba střeliva.

Starobylé plamenomety.

Proximetr.

Cement vyztužený dřevem.

Bibliografie.

Duben.

Zlatá medaile za statečnost.

Rozvoj taktiky ve světové válce.

Střelivo válkou vzniklé v Itálii.

Směs:

Rozvoj dělostřeleckého materiálu ve Francii (1 tab.).

Německé kryty cementové ve Flandrech a působení střel na ně (1 tab.).

Turbinové dělo (1 obr.).

Zprávy:

Rakousko. (Snad Československo? Pozn. ref.)

Skodův materiál s elektrickým pohonem.
 Belgie:
 Německé baterie k obraně pobřeží.
 Kanada:
 Opravy nádob z vyztuženého cementu.
 Německo:
 Výsledky francouzských baterií za války.
 Způsob ničení dělových hlavni.
 Nejdelší podmořský kabel telefonní.
 Japonsko:
 Metrický systém desítkový.
 Anglie:
 Kursy pro ženijní důstojníky na universitě v Cambridge.
 Vzdušná torpedovka.
 Doprava zboží letadly.
 Itálie:
 Těžba nerostů v r. 1920
 Holandsko:
 Návrh reorganizace vojska.
 Spojené Státy:
 Údaje o dělostřeleckém materiálu.
 Vojenské školství.
 Dnešní válečný materiál.
 Výzvědný automobil.
 Bibliografie.
 Květen—červen.
 Napoleonovy myšlenky a světová válka (k stému výročí smrti Napoleonovy).
 K stému výročí úmrtí Napoleonova (přednáška důstojníkům posádky v Turině).
 Vliv podélného napětí na příčný odpor děl.
 Studium o statické rovnováze velkých cylindrických nádrží vodních (1 tab.).
 Balistická detonace a její vliv na boj (6 obr.).
 Poznámka k balistickému výpočtu.

Směs:
 Výroba děl a střeliva ve Francii za války.
 Léčky kladené Němci při ústupu.
 Balistika a aerodynamika.
 Značky a označení přijatá mezinárodní elektrotechnickou komisí ve valném shromáždění v Londýně (říjen 1919).
 Zprávy:
 Francie:
 Změnění stavu v dělostřelectvu.
 Reorganizace zákopnických praporů ke kladení min detachovaných v Orientě.
 Změnění stavů.
 Zrušení jezdeckých pluků.
 Povolání ročníku 1901.
 Zrušení zkratk.
 Zkouška „dispatching systému“ na francouzských drahách.
 Německo:
 Odzbrojení Německa.
 Anglie:
 Anglické síly ve Francii.
 Organizace letectví vojenského v Anglii.
 Síť proti ponorkám.
 Itálie:
 M. A. S. (motoskafy proti ponorkám).
 Lignolit.
 „Bauxit“ v Istrii a Dalmacii.
 Holandsko:
 Definitivní návrh reorganizace vojska.
 Zvýšení počtu kulometů pěchoty.
 Polsko:
 Povšechný přehled vojska.
 Spojené Státy:
 Všeobecná organizace amerického vojska.
 Doplnování vojska.
 Světový rekord v sestupu padákem.
 Různé státy:
 Radiotelegrafická služba Paříž—Londýn.
 Bibliografie.

Ukázka z vojenského časopisectva v armádě jugoslovenské.

(Podává major Jan Marek).

Čtrnáctideník „Војнички гласник“* (chorv. „Vojnički glasnik“ — slov. „Vojaški glasnik“) jest vydáván Ministerstvem války a námořnictva za odpovědné redakce plukovníka Velibora Dragaševice v Bělehradě a obsahuje ve své podstatě tyto články:

1. Národní hymny všech tří jihoslovanských národů;

2. Články povzbuzující národní vědomí: „Horvatskému vojnu“ a „Slovinským vojním“, (č. sešitu 1, str. 4.);

3. Články výchovné a významné pro mravní povznesení vojnovy, jako: „Proč nutno slou-

* Pozn. redakce: Tento časopis jest určen pro vojny a odpovídá asi našemu „Bratrství“.

žiti vojnu při vojsku v jiném kraji své vlasti nežli v jeho nejbližším rodném kraji?“ (Číslo 13, str. 152.) „Srbský vojín“ (č. 13, str. 157.) „Vojenské spojení (Kolo)“ č. 18, str. 225.) „Slovinským vojním“ (č. 18, str. 237.);

4. Životopisy vynikajících mužů armády jugoslávské: „Naši velikáni z minulosti a přítomnosti“, „Kráľ Petr I.“, „Proka Prokić“ (č. 1, str. 7. a 9.) „Vojvoda Živojin R. Mišić“ (č. 3, a č. 6, str. 33.) „Car Stěpán Dušan Silný“ (č. 5, str. 32.) „Kraljević Marko“ (č. 5, str. 25.), „Generál Branko Janović“ (č. 13, str. 147.), „Tanasko Rajić“ (č. 13, str. 148.) „Tomáš Masaryk“ (č. 13, str. 151.), „Hajduk Velko Petrović“ (č. 8, str. 226 a 231.);

5. Články z doby mobilisace a války světové a o hrdinných skutečích jednotlivých synů národa jugoslávského i československého: „Král Petr na pochodu Albanii“ (č. 4, str. 7.), „Neznámí hrdinové“ (č. 3, str. 42.), „Jan Žižka“ (č. 4, str. 8.), „Bratři Vuliči“ (č. 4, str. 13.), „Kapral Janko“ (č. 11/12, str. 132.), „Plukovní prapor“ (č. 11/12, str. 125.).

6. Články informující o situaci politické (všeobecně:), o slovanské vzájemnosti a o spřátelených státech: „Před rokem 1921“, (č. 4, str. 1.), „Reč Dr. Ribara ve Skupštině“ (č. 4, str. 13.);

7. Básničky vztahující se k národním probuzení a osvobození: „Kosovo Pole“ (č. 5, str. 1.), „Nové pokolení“ (č. 1, str. 5.), „Pozdrav vlasti“ (č. 1, str. 8.), „Sjednocení“ (č. 1, str. 11.), „Svoboda“ (č. 3, str. 34.), „Pozdrav novému roku“ (mini se rok osvobození), (č. 4, str. 3.), „Zrinski-Frankopanka“ (č. 4, str. 8.), „Hrob v Tujini“ (č. 4, str. 11.).

8. Črty z války s nádechem jakéhosi humoru, někdy i zoufalství, které svědčí o důvtipu vojinů; dopisy rodičů synům a opačně

za doby válečné poslané: (č. 4, str. 14., č. 5, str. 28., č. 5, str. 29. č. 6, str. 45., č. 11, str. 12, str. 126);

9. Články informativního rázu, na př. O zeměpise, a o potřebách vlasti: „Význam a dobrodíní našeho moře“ (č. 5, str. 19.), „Popis města Skoplje“ (č. 5, str. 22.), „Dubrovnik“ (č. 6, str. 35.), „Černá Hora“ (č. 11/12, str. 120.), „Ochrida“ (č. 13, str. 154);

10. Články o historických událostech: „Jak dobyl Karadjordje Bělehradu“ (č. 11/12 str. 117.), „Celjská hrabata“ (č. 11/12, str. 129.);

11. Články o otázkách časových, sociálně-
listických, atd.: „Kdo jsou a co chtějí bolševici?“ (č. 5, str. 27.);

12. Články o zdravotnictví: (č. 3, str. 44, č. 11/12, str. 139, č. 18, str. 238.)

Jako přílohy časopisu „Vojnički Glasnik“ dlužno uvést ještě „Vojnički Zabavnik“, v němž jsou otiskovány články a básničky vlasteneckého rázu a články o různých historických událostech a pak brožurku „O povstání srbském roku 1814“.

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Cizí literatura vojenská.

a) Francouzská.

Program přijímacích zkoušek do válečné školy francouzské na rok 1922 vydalo nakladatelství Lavauzelle et Cie v Paříži spolu s úlohami z roku 1920 a 1921. (*Programme pour les examens à l'Ecole de guerre et sujets de composition donnés en 1920 et 1921.*) Cena fr. 2.50.

Duch programu jest tentýž jako v roce předešlém. Na důstojníku se žádá důkladné vzdělání všeobecné a velmi solidní vzdělání vojenské. Tato koncepce jest dobrá. Jest kompromisem mezi řešením předválečným, dožadujícím toliko vzdělání vojenské a řešením z r. 1920, které přibližně kladlo důraz na vzdělání všeobecné. Zřídka kdy bývá kompromis tak místný jako zde. Program vzdělání všeobecného týká se znalosti dějin, práva ústavního a administrativního, práva mezinárodního, politiky hospodářské a sociální a zeměpisu. Při zkoušce z dějin bude přihlíženo nikoli k znalosti detailů, nýbrž k znalosti hlavních myšlenek. Nutřeba tedy zatěžovati paměť spoustou podrobností, které se zapominají nazítrí po zkoušce, nýbrž věnovati se celou inteligenci pochopení velikých myšlenek, detaily teprve osvětlujících a poskytujících možnost prohlédnouti je až na dno.

Zkouška ze zeměpisu jest dvojí: detailní o Francii a všeobecná o zemích ostatních,

o zahraniční politice atd. Z dějin válečných žádá se znalost Turennea (1674), Villarsa (1712), Bedřicha II. (1757), válek napoleonských z 1806, 1813, 1814 a válek z r. 1866 a 1870. Není však cílem znáti kde jakou bitvu, nýbrž míti přesný pojem o vývoji umění vojenského, jež zastoupeno jest jmény: Caesar, Hannibal, Gustav Adolf, Condé, Turenne, Villars, Bedřich II., Napoleon, Moltke.

Taktika, jež se úplně zřekla směru předválečného, zkouší se v rozsahu stejném jako r. 1921 (v rozsahu divise).

Turenne. Etude de psychologie militaire, napsal capt. Revol, vydal Lavauzelle, cena 9 fr. V říjnu t. r. vyjdou podobné studie o Villarsovi a Bedřichu II. jako studijní pomůcky pro kandidáty válečné školy.

Dílo o novém dělostřelectvu. (L'Artillerie nouvelle. Munitions. Tir. Matériels., vydal Lavauzelle, cena 6 fr.), napsal právě včas capt. L. Thouvenin. Formou prostou a všem přístupnou podává výsledky válečných zkušeností, získaných novými vědeckými metodami střeleckými a zdokonaleným střelivem a materiálem. Doporučeno důstojníkům všech zbraní.

Intendance za války. (L'Intendence en Campagne) napsal G. Nony, prof. voj. administrativy na škole válečné, 525 st., 8°.

cena fr. 18.75. Obsah: Část první jedná o všeobecných principech zásobování vojska, o personálu, o cestách a prostředcích intendanty za války atd. Část druhá jedná o organizaci a administrativní výkonnosti. Část třetí o službě administrativní.

Franc. ministerstvo války vydalo spolu s gen. štábem franc. **Prozatímní předpis pro jezdeckvo. (Règlement provisoire de la Cavalerie.)** Sv. I. Technická příprava jezdeckva.

Zdání a skutečnosti vojenské (Apparences et réalités militaires) napsal gen. Lavigne-Delville, vydal Lavauzelle, cena 4 fr. — Kniha, vynikající jasnými výrazy a přesností závěrů. Autor zamítá přílišné redukování vojenských sil a poukazuje na chyby teoretiků, kteří mají vždy sklon přecházeti z jednoho extrému do jiného. Klade důraz na budoucí zákon organizační a to zvláště na zákon o kádrech, nevyhýbaje se úvahám o morálce vojenské a národní. Cílem jeho snah jest armáda dobře vycvičená, disciplinovaná a umravená.

Kdo chce pochopiti původ strašlivého způsobu, jakým Němci vedli válku, nechť čte **Filosofii války dle Clausewitze** (Gén. Palat: *La Philosophie de la guerre d'après Clausewitz*, cena 12 fr.) a přemýšlí poněkud o této prosté definici: „Válka jest akt, jímž se snažíme vnutiti protivníku svou vůli. K tomu cíli užíváme všech prostředků, jichž nám poskytuje věda a umění, kromě několika omezení diktovaných lidským právem. Jest tedy nelogické věsti válku jinak než s nejkrajnější energií. Nic není nebezpečnějšího v tomto případě než omyly citového původu. Jest absurdní uplatňovati humanitní princip ve filosofii války. — Ze dvou pohnutek vznikají války mezi národy: z nepřátelství pudového a z nepřátelství promyšleného. První ovládá národy barbarské, druhé národy civilisované. Zkušenost však učí, že poslední nevylučuje vždy nezávislé nejvášnivější...“

Takový jest Zákon, jímž se inspirovali všichni vojevůdci němečtí od válek prvního císařství, až k bitvám u Ligny a Waterloo, jichž se zúčastnil Clausewitz.

Páté vydání **Válečné příručky (Manuel de Guerre)**, napsal major Beyler, cena fr. 3.75) podstatně rozmožněn praktickými příklady ze světové války vyšlo u Lavauzelle s obsahem: Všeobecný princip ekonomie sil. — Služba na pochodu. — Služba ostrážná na pochodu. — Přední stráž. — Služba při kantonování a v táborech. — Boj. — Taktická pravidla.

Základy topografie (Cours de topographie élémentaire) a **Všeobecná topografie (Cours de topographie générale)** od kapitána Seignobosce byly odměněny „Topografickou společností francouzskou“ (Société de topographie de France). Vydal Lavauzelle, cena fr. 2.50 resp. 10 fr.

Prozatímní cvičební řád pro franc. pěchotu III. díl (Règlement provisoire de manoeuvres d'infanterie) obsahuje dodatky k předcházejícím dvěma dílům: počtu praporu, přehlídky a defilé, počty pohřební, výcvik v poli, pochody na silnicích, pravidla služební pro stráž a prvky ostrážné a j. Cena fr. 1.50. Vydal Lavauzelle.

Prozatímní instrukce pro kulomety III. část (Instruction provisoire pour les Mitrailleuses d'infanterie), vydal Lavauzelle, cena 2 fr.) má pět kapitol: o činnosti, popis, munice, střelba a transport se třemi dodatky: o sedlání, péči o zvířata a statistice.

Plukovník Bourdeau dokončil právě třetím svazkem své dílo „**Campagnes modernes**“ (1792—1815), (vydal Lavauzelle, sv. 3., 30 fr., celé dílo 90 fr.), v němž líčí konec doby císařské a podrobuje kritice válečné metody Napoleonovy. Toto důkladné dílo, založené na pramenech válečného archivu a dokumentech dosud nevydaných, usnadňuje historikům válečných dějin studium doby, kdy Napoleon přišel obnovit umění válečné a upevnit principy moderní strategie. Neboť podléhá-li taktika změnám pramenům z pokroku věd, strategie napoleonská zůstala vzorem, jehož užití přineslo Francouzům vítězství r. 1918.

Paul Abram: Médecins et militaires. (Lékaři a vojáci.) Vydala Renaissance du Livre.) Autor vypravuje dějiny zdravotní služby za války.

F. Feyler: La Campagne de Macédoine 1916—1917. (Válečné tažení v Makedonii.) Vydal Boissonas v Ženevě.) V prvním svazku jsou vylíčeny události od provedení organizace opevněného tábora v Soluni generálem Sarrailem až do abdikace Konstantinovy. Stránky vztahující se k triumfu venizelismu jsou aktuální a osvětlují dnešní řeckou mentalitu.

Georges Ferry: Influence du vol en avion sur la santé de l'aviateur. (Vliv letecké služby na zdraví aviatikovo.) Vydal Berger-Levrault, fr. 22.50) Spis jedná o fyziologii a hygieně aviatikově, o nevyhnutelných podmínkách služby aviatické a mezinárodních předpisech vzduchoplaveckých.

Les grandes batailles de la Guerre (nakl. Berger-Levrault) obsahují:

1. Les Batailles de Champagne et d'Artois en 1915 (gén. Palat).
2. La Bataille de Verdun (L. Gillet).
3. De la Marne à la mer du Nord (gén. Berthaut).
4. La Bataille des Flandres (gén. Ver-raux).
5. La Bataille de l'Aisne (Rousset).

Réflexions sur l'Art de la guerre. (Myšlenky o umění válečném, napsal general A. Y., vydal Charles Lavauzelle). Základní myšlenka knihy jest: Věsti válku, k tomu není třeba býti učencem. Muž činu, pružného ducha a širokého rozhledu to do-

vede lépe. Hluboké studium dávných bitev není nutné, poněvadž válka se vyvíjí velmi rychle a situace, k níž jsme dospěli, nepodobá se žádné z těch, které jsme studovali. Velitel může dobýt vítězství jen vlastním duchem a geniem. Principy válečné jsou nečetné: ekonomie sil, rozestavení, racionální využití místa a času a postupné koncentrace a decentralisace prostředků. Zbývá jen dokonat dílo a k tomu je zapotřebí velitele. Velitel musí být udatný, dobrý organisátor a energický; musí mít zdravý soud a hlavně mocnou tvůrčí obraznost. Má-li ještě důvěru v sama sebe a štěstí, uskutečňuje ideál velitele.

Regnault: La 3e Division d'infanterie (vyd. Fournier). Autor vylučuje mobilisaci třetí divise, její poslání zaštitné na Moselu, účast v bitvě ardenské a z ústupu na pravém křídle armády Langle de Caryovy. Jsou to boje u Villers-la-Loue, Cesse, Stenay a Fontenoy.

Thomasson: Les Préliminaires de Verdun. (Co předcházelo Verdunu. Vydal Berger-Levrault.) Kniha psána jest dle pramenů dosud nevydaných a rozčleněna na tři části. První jedná o tom, kterak Verdun byl přeměněn v opevněnou krajinu. V druhé části autor posuzuje důvody, které vedly Němce k tomu, že si zvolili Verdun za cíl svých svrchovaných snah. Třetí část obsahuje události prvních pěti dnů německé ofensivy od 21. do 25. února 1916.

La Guerre racontée par nos généraux commandants de groupes d'armées. Fasc. 1. **De Liège à Verdun** par le général Dubail. (Válka dle vypravování našich generálů, velitelů armádních skupin. Sv. 1. Dubail: Od Lutychu k Verdunu. Vydal Schwartz.) Tyto nové dějiny světové války budou vydány ve 30 svazcích. Ve druhém svazku píše Fayolle: Od Sommy k Rýnu. Vydání jest luxusní a ilustrované.

Dubail: Quatre années de commandement. (Vydal Fournier.) Toto dvousvazkové dílo jest první práce, která odhaluje aspoň poněkud nesnáze, s nimiž zápasilo nejvyšší velitelství v prvních letech války. Z něho vysvitá, proč válka trvala více než čtyři léta. Co tápání, co váhání, co diplomacie, než byl i ten nejjednodušší plán proveden. Jest jisto, že úloha generála Joffra od 1914 do 1916 byla jednou z nejnepřehlednějších, která kdy tížila lidská bedra.

Baquet: Souvenirs d'un Directeur de l'Artillerie. (Vydal Charles-Lavauzelle.) Autor jmenován byl ředitelem dělostřelectva koncem r. 1914, kdy se přestalo věřit, že válka vyhraje morálka, a přišlo se k přesvědčení, že jediným důležitým faktorem úspěchu jest válečný materiál. Autor nedovedl vyhovět všeobecné netrpělivosti, která chtěla mít rychle a za každou cenu děla a střelivo, nechápajíc a neznajíc nevyhovující stav tovarů a proto podlehl útokům tisku a křuhů parlamentních. Jeho kniha jest výkladem skutečných fakt, podaným formou mírnou a nestrannou.

Palat: La Grande Guerre. La Victoire de la Marne. Jestý svazek. (Vydal Chapelot.) V tomto svazku vykládá generál Palat ginesi a vývoj vítězství na Marně od 5. do 15. září 1914.

Mordacq: La Stratégie. Autor jest profesorem strategie na válečné škole, a kniha obsahuje jeho školní výklady. Dílo vyšlo poprvé r. 1912, ve svých principech však zůstalo i v novém vydání nezměněno. Zkušenost válečná je potvrdila. V prvním díle uložen krátký historický přehled umění strategického. Díl druhý uvažuje principy strategické: svrchovanou sílu strategické ofensivy, nutnost zachovati si svobodu akcí, důležitost ekonomie sil, hodnotu dvou činitelů: rychlosti a massy, zničení nepřítele, konečný to cíl operací. Ve třetím díle studuje autor prvky, které měly vliv na vývoj strategie: dráhy, pokrok ve výzbroji, rozmnožení vojska a sílu morální.

Reboul: L'Allemagne et ses Camouflages. (Vydal Berger-Levrault.) Rozšířená sbírka článků, které uveřejňoval autor v Tempsu o přípravách Německa k válce.

J. R.: Foch. Essai de psychologie militaire. (Vydal Payot.) Dílo popularisační, v němž nás autor poučuje o metodách Fochových, o organisaci jeho generálního štábu a konečně o Fochovi samém, člověku dokonalé rovnováhy duševní, který jedná stejně s prostým vojákem, svými generály i králi. V poslední kapitole pokouší se autor postavit Focha na místo, jež mu v historii náleží.

Bouvard: Les leçons militaires de la guerre. (Vydal Masson, 9 fr.) Kniha jest věnována důstojníkům záložním, poučuje o záležitostech vojenských a složitosti vojenských otázek vznikajících za války. Psána je slohem přístupným a poskytuje mnoho látky k přemýšlení.

Pédoya: La Commission de l'armée pendant la guerre. (Vydal Flammarion, 10 fr.) Jest to historie válečné komise od 5. července 1914, kdy se sešla poprvé a obsahuje oficiální dokumenty dosud tajné, zápisy schůzí a poznámky psané denně. Odhaluje ohromné obtíže, s nimiž se setkala vláda při zabezpečování výroby válečného materiálu (pušek, kul metů, dělostřelectva, střeliva, výbušných látek, plynů, zákopového nářadí, tanků, ocelových helm), seznamuje s činností při organisaci služby vzduchoplavecké, živizovací, zdravotnické, železniční, automobilové, se zápasem proti mravní krizi a s přípravou jednotného velitelství. Jest to dílo nejvšestrannější, historický dokument prvofady.

Revol: L'effort militaire des Alliés sur le front de France. (Vydal Plou.) Dílo jest všeobecnou syntesou fakt a událostí na francouzské frontě, čerpaných přímo z archiválních pramenů historické sekce nejvyššího štábu a první malou splátkou na příští velkou historii války.

Lestringuez: Sous l'Armure. (Vydala La Renaissance du Livre.) Kniha osvětluje

osobnost generála Estiennea, jenž hrál důležitou úlohu při organizaci a vývoji francouzských tanků. Generál Estienne jest vynálezce a původce útočného dělostřelectva, zvláště pokud se týče techniky a organizace. Jest velmi zajímavý znáti všechny osudy a nesnáze, s nimiž bylo svěsti tuhý boj, než se tank dopracoval k místu, jež mu dnes náleží. Vývoj taktiky je podán zajímavě a dosti úplně, kdežto otázka obrany proti tankům poněkud zkrátka.

Culmann: Cours de tactique générale d'après l'expérience de la grande guerre. (Vydal Charles-Lavauzelle, 590 str., 20. fr.) Jest to první dílo, které se objevilo od příměří o všeobecné taktice zpracované na zkušenostech světové války, za níž se taktika neustále měnila dle důležitých změn ve výzbroji, dle vojska a dle jeho morálky. Autor uvažuje nejprve válku ve volném terénu, pak válku posíleni a na konec transporty, důležitý to činitel nenadálých útoků. Didaktické poučky vzbudí zájem všech, kdož mají zálibu v problémech vojenských.

Léon Wauthy: Psychologie du soldat en campagne. (Vydal Charles-Lavauzelle, 112 str., 5 fr.) Psychologům, kteří se zúčastnili války, zbývá úkol, aby napsali všechny užitečné dedukce načerpané za zkušenosti a všechno, co prožili, s náležitou analýsou fakt, která mohli pozorovati, jak to učinil Wauthy v této studii, která se obírá analýsou psychických reakcí vojína v poli.

Charles Lafon: La France ailée en guerre. (Okrídlená Francie ve válce. Vydal Lavauzelle, 10 fr.) Aviatika, která hrála za války úlohu tak důležitou, zasluhuje, aby byla vyloučena podrobně. Francie byla na počátku války překvapena aviatikou nepřátelskou, silnější i co do počtu i co do jakosti materiálu. Mnohonásobnou snahu a obtíže, s nimiž zápasila a pokroky, jichž konečně docílila, aby definitivně ovládla vzduch, vylučuje kniha Lafonova.

André Lainé: Le Dictionnaire de l'aviation. (Aviatický slovník. Vydal Lavauzelle, 10 fr.) Pilot nalezne v knize nejmenší podrobnosti, doložené obrázky, popis různých aparátů, jejich částí, motorů atd. Stejně i neodborník seznámí se tu s odvětvím lidské činnosti, které jest uměním i vědou zároveň.

Trégnier: Conférences sur le tir de l'artillerie. (Vydal Lavauzelle, 5 fr.) Přednášky o střelbě dělostřelecké jsou komentářem k předpisům, a jejich účelem jest, podati výklad oficiálních textů a doplniti pravidla tam, kde jsou příliš stručná.

Martinot-Lagarde: Les nouveaux Moteurs d'aviation. (Vydal Berger-Levrault.) Tento spis je pokračováním autorova díla o motorech letadlových a v širokých rysech líčí vývoj těchto motorů od r. 1914. Motor chlazený vzduchem ustoupil motoru chlazenému vodou. Motory z r. 1914 bylo lze dosáhnouti poměrně malé rychlosti, motory

z r. 1918/19 dosáhly však již rychlosti ohromných. Konečně roku 1920 objevují se motory průmyslu mírového, bezpečnější, robustnější a proto také těžší. Francie jest v tomto průmyslu první na světě a za války konstruovala 90.000 motorů letadlových, reprezentujících 20 milionů konských sil. Jest to téměř polovina světové výroby.

Lafitte: L'Artillerie d'assaut, de 1916 à 1918. (Vydal Lavauzelle.) Stručné dějiny útočného dělostřelectva za války. Autor líčí bitvy ze 16. dubna 1917, 5. května 1917 a 23. října 1917, pak boje z r. 1918 při ofenzivě německé a konečně boje při všeobecném útoku spojeneckých armád.

Mungin: Comment finit la guerre. Jak končí válka. Vydal Plon-Nourrit. Dílo rozděleno jest na šest dílů: 1914, 1916, 1917, 1918, příčiny vítězství, následky vítězství. Čtyři první knihy jsou velkorysým náčrtem válečných dějů, dvě poslední knihy přinášejí myšlenky generála Mangina o příčinách vítězství a jeho důsledcích.

Dufrénois: Les Méthodes actuelles de la balistique extérieure. (Vydal Gautier-Villars, 40 fr.) Dílo, které ponechávaje stranou spekulace neopřené zkušeností, vykládá balistické principy a metody a řeší problémy, jež se vyskytují v technice dělostřelecké.

Moureu: La Chimie et la Guerre. Science et Avemir. (Vydal Masson, 10 fr.) Autor ukazuje na nesmírnou důležitost chemie za války jak ve Francii tak v Německu, zvláště pokud se týče studia minerálů nových sloučenin, výroby výbušných látek, zápasu s otravnými plyny, výroby optického skla, radiografie, výroby konserv atd. Uvádí metody, jichž se užívalo k překonání nesčetných nesnází.

Herment: La fonte aciérée et les obus fabriqués avec cette fonte. (Kalená litina a granáty z ní vyráběné. Vydal Berger-Levrault, fr. 450) Kniha zajímavá nejen pro metallurgii, ale i pro dělostřelce. Autor líčí, která byla objevena litina velké resistance, vykládá její vlastnosti a popisuje výrobu granátů, jež stoupla r. 1917 na 150.000 kusů denně.

Rothé: Les applications de la télégraphie sans fil. (Vydal Berger-Levrault, 18 fr.) Kniha podává výklad o vynálezech válečných v oboru radiotelegrafie, způsob, jak se těchto aparátů užívá, jak se organizují stanice vysílající a přijímající, jak se užívá bezdrátové telegrafie v meteorologii, v aeronautice atd. Na konci připojeny praktické příklady měření odporu, kapacity a síly elektromotorické. Kniha nemá vzorců matematických a skýtá praktickou znalost bezdrátové telegrafie.

Hartung: Le cheval. (Vydal Berger-Levrault fr. 675.) Dílo určené pro chovance připravující se ke zkoušce pro sbory jízdecké. Obsahuje výklady o kováni koně, nemocech, praktické péči, výcviku, přípravě píce atd.

D'Ocagne: Principes usuels de nomographie. (Vydal Gauthier-Villars, 9 fr.) Nomografie jest všeobecná teorie grafického vyjadřování rovnice o libovolném počtu neznámých; cílem tohoto vyjádření jest nahraditi celý početní výkon pouhým čtením z grafického obrazce. Nomogram není nic jiného, než grafické vyjádření matematického zákona schopného přijmouti formu analytickou. Toto nové dílo autorovo obsahuje hlavně aplikace na různé problémy, týkající se dělostřelectva a aviatiky.

Charbonnier: Traité de balistique extérieure. (Vydal Gauthier-Villars, 1921, 75 fr.) Autor, věhlasný mistr balistiky, vzal na sebe úkol, napsati o balistice dílo úplné, které by obsáhlo vše, co dosud o této vědě bylo napsáno, hlavně studie válečné a poválečné.

Dílo rozděleno na šest částí:

1. Všeobecné poučky o balistice.
2. Teorie balistické.
3. Problémy balistické.
4. Balistika pokusná.
5. Historie balistiky.
6. Tabulky početní.

Drouilly et Guérinon: Les Chefs-d'œuvre de la propagande allemande. (Vydal Berger-Levrault.) Jest známo, že německý hlavní štáb opíral se ve válce stejně o propagandu, jako o své prapory a těžká děla. Propaganda byla šestou zbraní tohoto národu. Němci věděli, že demoralisace nepočíná nikdy v čáře bitevní, ale v zápolí. V knize vloženy jsou způsoby, jak Němci užívali tohoto jemného jedu, tu s menším, onde s větším úspěchem.

Foch: Éloge de Napoléon. (Vydal Berges-Levrault.) Malá brožurka o 22 stranách obsahující řeč, kterou pronesl Foch dne 5. května 1921 před hrobem Napoleonovým a v níž shrnul celou filosofii války.

Foch: La Bataille de Laon (mars 1814). (Vydal Berger-Levrault.) Tato studie jest výsledkem rozhovoru, jež měl plukovník Foch r. 1901, když opustil vyšší školu válečnou, s důstojníky 29. pluku dělostřeleckého v Laonu.

Palat: La Grande Guerre sur le front occidental, tome VII. La Course à la mer. (Vydal Chapelot.) Sedmý svazek dějin veliké války vztahuje se k událostem, jež se odehrály mezi 14. září a 15. říjnem 1914, v období, kdy se zastavil německý ústup na Aisné po bitvě na Marne. Autor, ačkoliv nečerpá z dokumentů archivních, analyzuje přece všechna období velmi jasně na základě všeho přístupného tištěného materiálu.

Normand: L'évolution de la fortification de campagne en France et Allemagne, 1914—1918. (Vydal Berger-Levrault, fr. 3.50.) Dílo o vývoji polního opevnění ve Francii a v Německu v letech 1914—1918.

Dufrestre: La défense de l'Alsace par Turenne. Obrana Alsaska Turennem (duben 1674—leden 1675.) (Vydal Chapelot, fr. 2.50.)

Gargot M.: Réflexions sur le courage. (Vydal Chapelot, fr. 3.50.) Myšlenky o odvaze.

Hanotaux et Fabry: Joffre. (Vydal G. Crès et Ce fr. 3.50.) Studie o Joffreovi.

Donchy: Le grand état-major allemand avant et pendant la guerre mondiale. (Vydal Payot, 6 fr.) Analýza díla generála v. Kuhla o nejvyšším štábu německém před válkou a za války.

Bourgeois et Pagès: Les origines et les responsabilités de la grande guerre. (Vydal Hachette, 25 fr.)

Grasset: Franchet d'Espérey. (Vydal Crès et Ce fr. 3.50.)

Boschmans: Les ailes repoussent. Comment l'Allemagne prépare sa revanche. Křídla narůstají! Kterak Německo se připravuje k odvetě. S předmluvou generála Ferré. Vydal Lavauzelle, fr. 2.50. — Dílo dvojnásob zajímavé nejen svou palčivou aktualností, ale i osobou autora, jenž byl vládou anglickou delegován do mezispojecké komise vzduchoplatecké kontroly, jež bděla nad odzbrojením Německa. Pisatel líčí fakta a zkušenosti, uvádí příklady a statistiky a v závěrečné kapitole vypisuje první fáse eventuelní příští války.

Niessel: Méthodes d'instruction. Metody výcviku. (Vydal Lavauzelle, fr. 1.85.) Výcvik vojska všech zbraní sleduje cíl připravit k válce a zvláště k boji; metody výcvikové musí tedy spěti především k tomu, aby vytvořily a rozvinuly u velitele i vojáka vlastnosti mravní i fyzické k boji nutné: schopnost pozorovati, viděti rychle kolem sebe, rozhodnouti se dle toho, co jsme viděti a přistoupiti ihned k činu. Metoda generála Niessela jest metodou jednoduchou a úspornou, užívající různobarevných praporků a signálů akustických.

Orthlieb: L'aéronautique hier, demain. (Vydal Masson et Cie, 9 fr.) Kniha shrnuje všechny aviatické zkušenosti válečných let.

L'effort de l'Angleterre pour constituer son armée pour la grande guerre. Kterak Anglie vybudovala svou armádu pro válku. Dílo knihy sira Georgesa Arthura Kitchenera a válka. (Vydal Payot.) Na počátku srpna 1914 měla pravidelná armáda anglická i s rezervami 700.000 mužů. Z těch bylo v Indii a v různých posádkách v cizině 110.000 mužů. Zbylo tedy pro obranu domácí asi 600.000, z nichž dobrá polovina nebyla dokonale vycvičena. Kitchener vypracoval ihned plán k vybudování armády o 60 divizích a vypočetl zcela střízlivě, že tohoto maxima bude dosaženo ve třetím roce války.

Dne 22. srpna vyloděno bylo ve Francii první anglické vojsko, jemuž velel maršál French. Byly to dva armádní sbory, jedna divize jízdecká, jedna brigáda jízdecká a jedna brigáda pěší. V září postavil Kitchener jednu divisi z pravidelných praporů koloniálních.

Dne 30. října přišel sbor z Indie, který byl ihned postaven do bitevní čáry u Neuve-Chapelle. Roku 1915 bylo využito k organizaci nového vojska, takže již v lednu 1916 stálo v boji neb v záloze 67 anglických divísi a 3 divise byly sestavovány.

Pro toto vojsko ve francouzském území bylo nutno vyrobiti zásoby válečných materiálů: 2.000.000 stejnokrojů, 600.000 kolekcí výstroje, více než 1.000.000 pušek, 4.800 děl polních, 450 děl těžkých, 2.600.000 granátů měsíčně pro polní děla, 1.500 kulometů, 100.000 nejrůznějších vozidel a postavit přístřeší pro 760.000 mužů.

Co se týče kulometů, objednali jich Angličané v září 1914 5.000 kusů, počítajíc za základ 8 kulometů pro 1000 mužů. Potřeba však stoupla, takže v lednu 1915 objednáno nových 15.000 kulometů a v květnu téhož roku ještě dalších 7000. Z těchto 27.000 objednaných bylo do května 1915 dodáno 16.000.

Výroba pušek v září 1914 při týdenní dodávce 6000 sotva stačila při obrovských ztrátách. Byly tedy v říjnu 1914 objednány 2.000.000 pušek v Americe s dodáním v červenci 1915. Ačkoli však ještě v dubnu 1916 nebyla dodána ani jediná, měli jich zatím Angličané sami na 2 miliony.

Buat: Hindenburg. (Vydal Chapelot, 7 fr.) Psychologická studie.

Vaschalde: Marine et guerre navale. Námořnictvo a válka námořní. (Vydal Masson et Cie, 9 fr.) — Dlo rozděleno na tři díly. První studuje doktrinu a material z r. 1914, druhý věnován historii války námořní a třetí řeší otázku příštího vybudování francouzského loďstva.

Buat: L'Armée allemande pendant la guerre de 1914—1918. Německá armáda za války. — Brožura. (Vydal Chapelot.) — Generál Buat vylučuje, co byla německá armáda za války a jak různé byly — v romantických dobách — její kvality organizační.

Ancel Jacques: Les travaux et les jours de l'armée d'Orient (1915—1918.) (Vydal Bossard, fr. 7.50.) — Autor posuzuje dílo Sarraillova, Guillaumatova a Francheta d'Espeyera a líčí historii velikých činů, námah a béd francouzské armády východní.

R. de Villeneuve-Trans: Intervention Américaine. (Vydal Bossard 9 fr.) Autor byl při vyslancetví Spojených Států v době, kdy rozhodovaly o válce a později za diplomatických jednání mírových. Klade si čtyři otázky: jakou měrou Spojené Státy Francii přispěly, jaké chtěli vlivy, jaký mír a konečně jaké stanovisko zaujaly ke Svazu Národů.

Fernand Roches: Manuel des Origines de la Guerre de (1914—1918.) (Vydal Bossard, fr. 6.00.) — Svědomité dílo, založené na solidních pramenech, zkoumající, kdo nese vinu na vzniku války.

Jules Legras: Mémoires de Russie. (Vydal Payot, 20 fr.) — Autor zná Rusko

z dob mírových, kdy tam dlel několikrát za účely vědeckými, zná je i z dob válečných. Byl tam poslán jako důstojník v roce 1916 a při své prohlídce fronty konstatoval snadno slabou vojenskou organizaci ruskou. Soudil také stejně jako ruské kruhy, že revoluce jest neodvratná a blízká. A když skutečně vznikla, mohl dobře posouditi příčiny mravního rozkladu armády.

R. Legendre: L'alimentation et le ravitaillement. Výživa a zásobování. (Vydal Masson et Cie, 8 fr.) Autor studuje výživovací potřeby člověka a organizaci zásobování za války od opatření vládních až k snahám učenců a techniků.

Alfred Dumaine: La dernière ambassade de France en Autriche. Poslední vyslancetví francouzské v Rakousku. (Vydal Plon-Nourrit, 7 fr.) — Autor, poslední vyslanec francouzský ve Vídni vypravuje, co skutečně prožil, snaží se podati věrný obraz osobnosti Tiszovy, hlavně v jeho zápase s hr. Berchtoldem, seznamuje nás se dvorem Františka Josefa a jeho mravy. Nejzajímavější stránky jsou ty, kde vylíčeno několik dní předcházejících vypovězení války Srbsku.

Delvert: Les opérations de la première armée dans les Flandres. (Vydal Fournier, 7 fr.) — Před vylíčením operací, které trvaly od července do listopadu 1917, seznamuje kapitán Delvert čtenáře s terénem a jeho vojenskou organizací, podává ordre de bataille, organizaci služeb a plán ofensivní. K velikým dnům těchto flanderských operací náleží 31. červenec, 16. srpen a 9. říjen, v nichž francouzské vojsko dosáhlo všech vytčených cílů, ztratilo 1.625 mrtvých a spotřebovalo asi 7 milionů granátů.

Guillet et Durand: L'Industrie française, l'oeuvre d'hier, l'effort de demain. (Vydal Masson et Cie, 9 fr.) — Vylíčení situace franc. průmyslu v r. 1913, vlivu války na jeho vývoj a problémů dnešní výroby.

Jules Chopin: L'Unité et la politique italienne. (Vydal Bossard, fr. 4.50.) — Italská politika trpěla ode dávna nedostatkem stability. Její vstup do trojspolku vzbudil ve Francii nepokoj, poněvadž v případě války s Německem vázala Itálie značnou část vojska domácího, flotu středozemní a alžírské sbory. Bylo tedy jistým zadostiučiněním, když Itálie v srpnu 1914 přerušila spolek a r. 1915 se postavila proti Rakousku. Německo i Francie se zmýlily v zahraniční politice italské. Sluší jen litovati, že tato politika stojí proti politice Jihoslovanů.

Aug. Gauvain: La Question Yougo-Slave. (Vydal Bossard, fr. 4.50.) Otázka jihoslovanská.

Buat: Les erreurs de la Stratégie allemande en 1918. Omyly německé strategie r. 1918. Uveřejněno v Revue de France (15. dubna 1921).

J. Tersannes: Le problème autrichien et la menace du rattachement à l'Allemagne. (Vydal Bossard, fr. 4.50.) — Rakouský problém a hrozba připojením k Německu.

Javary: L'effort du réseau du Nord pendant et après la guerre. Lille, 1921.

M. Peschaud: Les chemins de fer pendant et depuis la guerre (1914—1920). Paris, 1921. Historie železnic za války stala se předmětem velkého zájmu. Železnice byly velkým činitelem a — po pravdě řečeno — podstatným nástrojem národní obrany. Rekonstruování francouzské sítě železnic, znovuvybudování a zlepšení jejího technického a obchodního využití, tvoří dnes část všeobecného programu hospodářského obrození Francie. Oba autoři jsou zvláště kvalifikováni, první jako šéfinženýr severní sítě a druhý jako generální sekretář Orleánské společnosti, k tomu, aby promluvili vážné slovo v otázce základní důležitosti.

Ronarch: Souvenirs de la guerre. (Vydal Payot.) — Admirál Ronarch vykládá o brigádě střelců, již velel od srpna 1914 do prosince 1915, o pohybech svého vojska

a prudkých bojích o předmostí Dixmude, Steenstraete, Nieuport a Lombartzyde. V prosinci 1915 opustil autor své místo, byv jmenován viceadmirálem a pověřen úlohou studovat obranné prostředky proti ponorkám.

Corda: L'évolution des méthodes offensives de l'armée française. La recherche de la surprise pendant la grande guerre 1914—1918. (Vydal Gauthier-Villars et Cie.) Vývoj ofensivních metod francouzské armády. Cílem brožury jest vytvoření všeobecného smyslu vývoje způsobů bojových jak ve francouzské tak v německé armádě a ukázati, kterak znenáhla směřoval k jedinému cíli: překvapení.

Mayer Em.: La guerre d'hier et l'armée de demain. (Vydali Garnier frères.) Paris, 1921. Kniha jest příspěvkem ke studiu reformy francouzské armády.

Boux: Etudes sur le combat. (Vydal Payot, 5 fr.) — Studie kapitána Bouxa jsou velmi poučné svou odvážnou tézí nočních útoků, které jediné prý vedou k vítězství. Kniha předslána jest předmluvou maršála Focha.

b) Německá.

Rohrbeck: Taktik. Ein Handbuch auf Grund der Erfahrungen des Weltkrieges. Berlin 1919/20. Jest to rukověť novodobé taktiky, jak ji německá armáda ve válce vytvořila. Pojednává o závažných změnách taktického umění, uvádí nejruznější a dosud tajné instrukce a předpisy německé armády. Jest dobrou příručkou pro studium taktiky.

Fr. Imanuel: Der Weltkrieg 1914 bis 1918. Volkstümliche Darstellung des Krieges zu Lande, zur See, in den Schutzgebieten. Berlin, 1919. 88 map, výkresů, časová tabulka důležitých událostí a seznam jmen.

Dílo toto věnuje autor německému národu. Upřímně odhaluje neblahé chyby německé politiky a německého vedení války, a ukazuje na příčiny, které vedly k tomu, že Německo teprve ve čtvrtém válečném roce poznalo pravou tvářnost osudné situace vnější i vnitřní, do níž ho imperialismus dovehl.

Freitag-Loringhofen, Dr. h. c.: Heerführung im Weltkriege. Vergleichende Studien. Berlin, 1920. I. díl. Úmyslem známého autora jest přání, aby rozšířil poznání věd vojenských ve veřejnosti a aby vzbudil schopnost vojenského úsudku. Tyto vlastnosti považuje zvláště pro státníka a politika za velice důležité. Jeho dílo pojednává o moderní válečné vědě a srovnává ji s dřívějšími názory. Obsahuje množství vyjasněných myšlenek a námětů ke kritickému zpracování. Tím řadí se k nejlepším spisům, které si vytkly za úkol, použítí válečných zkušeností k vytvoření nové moderní vojenské vědy.

Schwarte M.: Die Technik im Weltkriege. Unter Mitwirkung von 45 technischen und militärischen fachwissenschaftlichen Mitarbeitern. Berlin, 1920. Kniha tato podává souhrn technických úspěchů, které světová válka přinesla. Jest rukověť moderní válečné techniky. Ze všech oborů vybírá nejdůležitější a posuzuje se stanoviska objektivního a strážlivého, čímž chce čelit nejruznějším fantastickým domněnkám, rozšířeným jak ve veřejnosti tak i v časopisech. Jednotlivé kapitoly psány jsou zasloužilými odborníky. Celek jest pak bezvadně uspořádan.

Neumann G. P.: Die deutschen Luftstreitkräfte im Weltkriege. Unter Mitwirkung von 29 Offizieren und Beamten der Heeres- und Marine- Luftfahrt. Podle úředních pramenů. Berlin, 1920. Publikace tato, jejíž základem byly úřední prameny, podává první obsáhlé sepsání vývoje, upotřebení a působnosti německého letectva ve světové válce. Do nejmenších podrobností jest zde vylíčena působnost německé aviatiky na všech válečných jevištích, její strategická a taktická důležitost pro válku pozemní i námořskou, konstruktivní a výzbrojné detaily všech německých letadel ve válce použitých, letecká technika, organizace meteorologické válečné služby, ochrana zápolí proti nájezdům a útokům cizích letadel atd.

Poválečná literatura žádné jiné mocnosti nemůže se vykáhati tak obsáhlým a důkladným dílem, které by pojednávalo o vojenské aeronautice. Tuto knihu doporučujeme všem důstojníkům leteckého sboru čs. armády, neboť jest psána slohem přístupným

a jest souhrnem veškerých zkušeností o vojenském letectví

Nicolaï W.: Nachrichtendienst, Presse und Volksstimmung im Weltkrieg. Berlin, 1920. Autor byl ve válce náčelníkem výzvědného a propagačního oddělení u šefa generálního štábu německé armády. V tomto svém důležitém, ale i nevědném postavení byl předmětem oprávněné i neoprávněné kritiky s mnoha stran. Ve svém díle poukazuje na svou činnost, líčí organizaci výzvědné služby, meze, kterých tato služba může dosáhnouti, a překážky, jež musí překonat. Přiznává chyby, které byly učiněny a objasňuje příčiny a následky různých přehmatů; avšak poukazuje též na zdárné výsledky, kterých se výzvědná služba německého generálního štábu domohla. Zajímavé je jeho doznání, kterak byla organizována německá propagace v řadách nepřátelských a jakými prostředky chtěli se němečtí vojevůdčové domoci změny ve smýšlení francouzského a anglického vojína. Činnost německé žurnalistiky byla úplně diktována německým generálním štábem. Tím byla úmyslně zatažována pravá vojenská situace německých armád a národ ponecháván v nevědomosti až do doby, kdy, poznáv pravý stav věci, sám shodil se sebe tuhé okovy imperialismu.

George a Erdmann: Waffenlehre. Ein Hand- und Lehrbuch für Offiziere und Offiziersaspiranten auf Grund der Kriegserfahrungen. Berlin, 1920. Tato příručka nauky o zbraních obsahuje podstatné náčrty o vývoji jednotlivých zbraní, jich použití a účinek v boji. Pojednává i o těch zbraních a střelách, jichž bylo pouze ve světové válce použito.

Toepffer: Der Pionnierdienst im Kriege. Mit einem Überblick über die Entwicklung des Festungsbaues auf Grund der Kriegserfahrungen. Berlin, 1919. Autor podává ve své knize vývoj zákopnictví ve válce na podkladech dosud tajných německých předpisů.

Mimo to vyšly tyto publikace:

Prof. Dr. Dietrich Schöfer: Weltgeschichte der Neuzeit. Deváté, nově přepracované a až k přítomné době doplněné vydání. Dva díly v jednom svazku. Berlin, 1920.

Yorck von Wartenburg, Graf: Weltgeschichte in Umrissen. Federzeichnungen eines Deutschen. Až k přítomné době doplnil Prof. Dr. Hans Helmolt. Berlin, 1919. 22. vydání.

Univ. Prof. Dr. Karl Brandt: Deutsche Geschichte. Berlin, 1920. 2. vyd. Cena 28 M.

Francis Th.: Das Gift in Amerikas Becher. Přeložil a úvodem opatřil hrabě E. Reventlow. Berlin, 1920.

Schirrigk Walter: Geländekunde. Handbuch für Offiziere usw. sowie zum Selbstunterricht. Berlin, 1920.

M. Schwartz: Die militärischen Lehren des Großen Krieges. Unter Mitwirkung von

neunzehn namhaften Fachmännern. Berlin, 1919. Kniha tato podává sice stručně, ale s největší důkladností nástin vývoju válečných věd ve všech oborech v době světové války. Jest proto pramenem pro objasnění mnoha otázek. Líčí podnět jejich vzniku, problémy jejich rozřešení a vývoj v budoucnosti. Dílo jest pokračováním publikace „Löbels Jahresberichte über das Heer- und Kriegswesen“, která po 40 let podávala nestranné a přesné zprávy o vojenství v jednotlivých státech.

Autorova kniha je nezbytnou pomůckou pro studium vojenských věd.

v. Bernhardt: Vom Kriege der Zukunft. Berlin, 1920. Publikace tato, která byla již z části psána v době válečné, rozvinuje obraz zhroutěného militarismu německého a vyvozuje naprostou nemožnost Německa vésti v nejbližší budoucnosti válku na podkladě moderním. Autor jest toho mínění, že zájem na odborném vojenském zpravování světové války, která znamená novou markantní periodu ve světových dějinách, bude se poněkud vyvíjeti a pokouší se — teoreticky a prakticky — nastítni mihavý obraz válek budoucích.

Schlachten des Weltkrieges. In Einzelndarstellungen bearbeitet und herausgegeben unter Mitwirkung des Reichsarchivs. Gerhard Stalling Verlag. Oldenburg in O., 1921.

Publikace tyto jsou prvním úředním zpravováním válečných operací a monografie nejdůležitějších bitev na všech bojištích světové války. Jsou psány účastníky války, jimž byly dány k použití úřední historické prameny. Publikace tyto chtějí objektivně vyličit všechny válečné události, aby mohly vždy sloužiti za podklad vědeckému badání. Každý sešit této publikace obsahuje úplné vyličení jedné bitvy; připojeny jsou nádherné ilustrace, skizy, ordre de bataille atd. Toto dílo doporučuji vřele pro podrobné studium světové války. Dosud vyšly tyto sešity:

Sešit 1. Oberst Erich v. Tschischwitz, dřívější první důstojník gen. štábu. u 3. náhradního sboru. „Antwerpen 1914“. Předmluvu napsal generaloberst v. Beseler. 7 map, 3 náčrty, 3 přílohy, 16 vyobrazení. Stran 108. Cena M 14 50.

Sešit 2. Major Walther Vogel, dříve u štábu vrchního vojevůdce východní armády. „Baranowitschi 1916“. Předmluvu napsal generální maršálek Woysch. 6 map, 2 přílohy, 12 vyobrazení. Stran 76. Cena 13 M.

Roger Fritz: „Warum hat Österreich-Ungarn den Krieg verloren?“ Das Ende der Habsburgerarmee. Wiener Volksbuchhandlung, 1920. Stran 36. Cena 15 r. k.

Vědecký náter spisku má zastřít tendenci autorovu, který se snaží dokázati, že zkázu v býv. rakousko-uherském vojsku zavinila pouze úplná výluka sociálně-demokratických ideí z vojska.

Freitag-Loringhoven: Geschultes Volkshoer oder Miliz? Berlin. Mittler u. S., 1921. 3. vyd. Cena M 2 75.

Tento populárně psaný spisek pojednává hlavně o odzbrojení Německa po válce a poukazuje na minulé i přítomné zkušenosti.

C. Dick, admirál v. v.: Das Kreuzergeschwader. Sein Werden, Sieg und Untergang. Berlin, 1921. Mittler u. S. Cena 6 M. Jsou to dějiny bitvy německých křižníků u Coronel a jejich zničení u ostrovů Falklandských na podkladě úředních pramenů, mnoha soukromých deníků a údajů bývalých příslušníků tohoto loďstva. Kniha vyzdobena jest mnohými zdařilými vyobrazeními a mapami.

Hase, Georg von, korvetní kapitán m. sl.: Die zwei weißen Völker. (The two white nations!) Erinnerungen eines deutschen Seeoffiziers. 23 vyobrazení, 2 bitevní plány. Lipsko, 1920. Verlag K. J. Köhler.

Ličení námořních operací bitvy u Skagerraku beze všeho bombastického přívěsku. Knihu tuto psal odborník, který se sám všech operací zúčastnil.

Italicus: Italiens militärische Tätigkeit im Weltkriege von 1915—1917. Wertung ausländischer Urteile. Aus dem italienischen übersetzt von Walter Weber. Rom. 3 mapy a 1 náčrt v textu. Berlin 1921. Stran 52.

Autorovým přáním bylo, aby vyvrátil výtky, činěné různými historiky, že italská armáda pouze v malé míře podporovala vojenské akce svých stoupenců. Trpce stěžuje si na francouzské prameny, které/dosud nedovedou uznati velikou vojenskou pomoc Itálie; nechce však psáti polemiku proti Německu a Francii, nýbrž ukázati svým vlastním krajanům, s jakou povrchností se o nich píše.

Delbrück Hans: Geschichte der Kriegskunst in Rahmen der politischen Geschichte. Berlin, 1920. 4. Teil. Nová doba. Stran 552.

Klassický spis Delbrückův zakončen jest právě vydaným čtvrtým dílem; autor zpracoval jej již částečně v roce 1914, doba válečná nedovolila mu však v tomto díle pokračovati; bylo ukončeno v době poválečné, která však nebyla v dílo pojata. Autor upustil dokonce od své původní myšlenky znázorniti totiž rozvinuti Napoleonovy strategie strategií Moltkeovou; za důvod uvádí, že myšlenky Moltkeovy vedly by samozřejmě k pojednání o problémech světové války, které však nepokládá ještě za zralé k vědeckému badání; tím však nechť nikterak nejnovější čas opomenouti, ale praví výslovně, že nebylo mu možno moderní dobu systematicky zpracovati. Dílo končí se tudíž dobou Napoleonovou a jeho současníků. Úvahy o strategií Moltkeově a světové války obsaženy jsou v právě vyšlém autorově spisu: „Válka a politika“ (Krieg und Politik. 3 díly. Berlin, 1920), a v jiných spisech.

Technice válečnictví, výzbroje a taktiky nevěnuje autor v tomto díle takové pozornosti jako dříve; odkazuje čtenáře na dílo Jáhnesovo (Geschichte der Kriegswissenschaften) tím plastičtější může autor zpra-

covati základní myšlenku své práce spojitost státního zřízení se strategií a taktikou. Tato spojitost má svůj vliv na všeobecné dějiny a objasnila mnohé, co dosud bylo v temnu nebo čemu nebylo dosti porozuměno. Jeho dílo není tedy psáno pro účely umění vojenského, nýbrž pro všeobecnou historii národů; je psáno pro dějepisce od historika. Autor nenamítal by nic proti tomu, kdyby jeho dílo bylo zařaděno do oboru i kulturně-historického; umění válečné je uměním jako malířství, stavitelství nebo pedagogika, a kulturní úroveň národů je určena též jeho zřízením, které je opět v úzké souvislosti s válečnou technikou, se strategií a taktikou. Duch každé historické epochy jeví se v jejích rûnorodých zjevech a znalost těchto jevů přispívá ku poznání vývoje celého lidstva. Autor líčí, jak těžko mu bylo svůj názor uplatniti. Leopold Ranke jej zavrhl, universita nechťela přijmouti vědy vojenské za svůj předmět, ani Mommsen nebyl příznivcem této myšlenky; německý generální štáb byl jejím rozhodným odpůrcem; jeho odpor byl tak veliký, že nikdo, kdo byl žákem autorovým, nemohl vstoupiti do válečné akademie a vojenští historikové, kteří výsledkům jeho badání se přiklonili, nepřiznávali toho veřejně; ještě dnes jsou mnozí, kteří nechťejí uznávati ideu autorovu.

Dílo je rozvrženo na 4 knihy: renaissance, náboženské války, doba stálého vojska a doba vojsk lidových. — Není třeba připomínati, že Delbrückovy dějiny válečnictví mají býti duševním majetkem vojenského odborníka.

v. Bernhardi: Vom Kriege der Zukunft. Nach den Erfahrungen des Weltkrieges. Berlin, 1920. Verlag Mittler & Sohn. Stran 237. Cena 15 M.

Autor, známý vojenský spisovatel, vytvořil ve svém díle krátce, ale bohaté obraz všech oněch technických prostředků a zbraní, jichž Německo ve válce použilo, jejich upotřebení v taktickém a strategickém směru a rozvíjí své domněnky o politických předpokladech jistého vítězství. Světová válka značí u něho počátek nové epochy válečných věd; válka v budoucnosti může se tedy vybudovati pouze s jistými omezeními na podkladě světové války. Autor chce tedy svou naukou položit jakýsi základ pro budoucí úspěchy válečné.

General Buat: Ludendorff. Übersetzung aus dem französischen. Lausanne, 1920. Verlag Payot. Cena 18 r. k.

Náčelník generálního štábu francouzského pojednává o knize Ludendorffově „Meine Kriegserinnerungen 1914—1918“. Ostrím francouzského pitevního nože líčí autor Ludendorffa jako člověka, jeho roli a jeho operace na základě svých vlastních vzpomínek a jeho znalosti situace na frontě francouzsko-anglické. Jeho kritickému rozboru neústa žádná slabá stránka německého vojevůdce; zvláště je důkladně pojednáno o nezdárlém ofensivním pokusu r. 1918 ke průlomu proti Amiens-u. Autor vidí v Ludendorffovi důležitýho faktora v budoucnosti evropského kontinentu, o němž myslí, že ještě nejméně po

jedno čtvrtstoletí nepříjde k úplnému klidu. Ludendorff opustil světové jeviště, jsa k tomu donucen, očekává však v zákulisí svoji dobu.

Nadmiru zajímavé dílo budíž našim čtenářům více doporučeno.

Dr. E. Burcher (Aaran): Die Schlacht an der Marne 1914. Eine Übersicht. Sonderabdruck aus der „Schweizischen Vierteljahresschrift für Kriegswissenschaft“, 1921, sešit 1. a 2.^a)

Autor je jedním z nejlepších znalců bitvy na Marne; jsa obeznán s celou cizozemskou válečnou literaturou, vytvořil dílo, hodné vřelého uznání. Knihu vyznačuje objektivní, střídá kritika. Průchod německých armád územím belgickým byl důsledkem nedostatečné psychologické přípravy. Vojských důvodů, Německem opět a opět zdůrazňovaných, neuznává a tvrdí, že základy Schlieffenova plánu v roce 1914 byly již otřeseny, jakmile Itálie zůstala v nečinnosti a jakmile Anglie přistoupila aktivně ke spojení. Strategický průlom středem francouzské fronty byl by vedl též k cíli. Francouzská armáda nebyla v srpnu poražena i když ustupovala, chtějíce ujeti nepřátelskému tlaku.

Odporují studií každému, kdo hodlá nabýt jasněho obrazu o „zázraku na Marne“.

Georg Veith: Feldzug von Dyrreham zwischen Caesar und Pompejus. Mit besonderer Berücksichtigung der historischen Geographie des Albanischen Kriegsschauplatzes. Wien, 1920. Verlag Seidel und Sohn. 9 map a 22 náčrtů. Stran XIX a 267. Cena 240 r. k.

Autor zvolil si za svou životní úlohu vědecké zpracování válek Caesarových. Jsa spolupracovníkem prof. Kromayera na jeho obsáhlém díle „Antike Schlachtfelder“^{*)} použil této příležitosti, aby vytvořil ve svém nejnovějším spise vzorné dílo, obsáhlou monografii válečného tažení Caesarova proti Pompejovi v roce 48. před Kr. Vědecké badání a historické studie pojí se zde s velikým odborným vzděláním vojenským a se zkušenostmi, kterých autor sám získal za světové války právě na onom antickém bojišti, zúčastniv se bojů na albánské frontě v Xieri a Berat (22.—25. srpna 1918). Toto odborné dílo bylo odměněno tím, že autor byl jmenován čestným doktorem filosofie na münsterské universitě ve Vestfálsku.

Sobička Georg: Gliederung und Entwicklung der Batterien der österreichisch-ungarischen Feld- und Gebirgsartillerie im Weltkriege 1914 bis 1918. Wien, 1920. Verlag Karl Harbauer. Cena 160 r. k.

Autor, známý svými odbornými pracemi v oboru dějin a organizace býv. rakousko-uherského dělostřelectva, podjal se úkolu,

^{*)} Viz „Vojenské Rozhledy“ roč. II., str. 52.

^{**)} Johannes Kromayer: Antike Schlachtfelder in Griechenland, Italien und Afrika. Bausteine zu einer Kriegsgeschichte. Berlin. Weidmannsche Buchhandlung. I. díl 1903, II. díl 1907, III. díl 1912, IV. díl 1920.

napsati monografii o vývoji a rozčlenění polních a horských baterií za války na popud vídeňského válečného archivu. Používá k tomu úředních dat bývalého AOK a říšského ministerstva války, doplněných vlastními poznatky a příspisy dělostřeleckých útvarů z fronty a záložních formací ze zápolí. Jeho dílo je pramenem a snůškou spolehlivých úředních zpráv. První oddíl líčí polní a horské dělostřelectvo před válkou až do mobilisace, druhý díl líčí poměry ve válce a třetí díl situaci dělostřelectva před ukončením bojů. V přehledných tabulkách jest podán vývoj jednotlivých baterií, původ různých útvarů a jich doplňování z různých okresů.

Kniha je netoliko jakýmsi dělostřeleckým ukazatelem ve spisech válečných, ale poskytuje i velmi hojně, důkladně a spolehlivě prameny pro dějiny války.

Admiral Scheer: Deutschlands Hochseeflotte im Weltkrieg. Persönliche Erinnerungen. Berlin, 1920. Verlag A. Scherl. Stran 524. Cena 90 M.

Jsou to dějiny německého válečného loďstva za světové války. Jsou psány velitelem, který nepokládá se za přemoženého, píše jasně a věcně, aniž by byl zabíhal do nechtěné polemiky. Jeho dílo líčí válečné události v Severním a Východním moři od mobilisace až do rozvratu.

Andrássy Graf Julius: Diplomatie und Weltkrieg. Berlin u. Wien, 1920. Verlag Ullstein. Stran VIII a 349. Cena 480 r. k.

Každý, kdo pod titulem knihy hledá pouze nějaká „odhalení“, bude zklamán. Naopak, toto dílo nemůže poskytnouti nic nového ani tomu, kdo prožíval dobu světové války. A přece pokládám tuto knihu za jednu z nejlepších diplomatických vzpomínek. Je to poetivě doznání muze, který působil dlouhá léta při vývoji Maďarska, a který mohl býti počítán k nejvážnějším uherským politikům.

Některá tvrzení autora o vojenském vedení války nejsou všude správná. Conrad nehledal hned na počátku úplného rozhodnutí války na frontě haličské, nýbrž už dávno před válkou smlouveno mezi oběma spojení, že jest nutno pokořit nejprve Francii. Německé armádní sbory, které při bitvě na Marne chyběly, nebyly určeny pro Halič (str. 214), nýbrž do Východního Pruska pro Hindenburgovu osmou armádu.

Dílo je cenným pramenem pro dějiny rozvratu rakousko-uherské říše a pro utvoření nové republiky uherské.

Luyken Max: Generalfeldmarschall von Mackensen. Von Bukarest bis Saloniki. Nach Mitterlebtem und an Stand der Urkunden dargestellt. München, 1920. Verlag Lehmann. Stran 94. Cena 80 r. k.

Zámek Cotroceni u Bukurešti znamenal pro Rumunsko pokoření; tam je sjednán 7. května roku 1918 mír mezi středoevropskými spojení a vysílencu rumunskou zemí. Rumunsko bylo nuceno demobilisovati; bylo mu pouze povoleno vojsko v počtu 20.000 pěchoty, 3200 jezdecka a 9000 dělostřelectva; veškerý válečný materiál musil býti odevzdán

spojećům. V obsazené zemi zůstal pouze „okupační sbor německý v Rumunsku“, je- muž velel Mackensen, v tomto složení: 1 ně- mecké a 1 rakousko-uherské generální veli- telství, 4 německé, 1 rakousko-uherská pěší divise a 1 rak.-uh. pěší brigáda. Všechny útvary byly bez těžkého dělostřelectva. Polo- vina celého sboru skládala se z domobra- neckých formací, jimž bylo mimo to muž- stvo mladší 35 let odveleno na druhé fronty; celkový stav byl včetně všech etap- ních a hospodářských útvarů 110.000 mužů, z nichž asi 60.000 mužů bylo zbraně schop- ných. Později byly velení Mackensenovu při- pojeny malé útvary „německé etapní správy v Dobružii“ a bulharské vojsko tamže, jež vzrostlo poněkud na čtyři domobranecké pěší pluky, dva jezdecké oddíly a jeden dělo- střelecký prapor.

Válečná skupina arcivévody Josefa v sedmi- hradských Karpatech byla rozpuštěna; zde zůstaly pouze malé rakousko-uherské strážní oddíly.

Autor, liči, jak nepříznivě utvářily se poz- ději poměry pro okupační sbor v Rumunsku, když po zhroutil bulharské fronty nastalo v Rumunsku napětí, které vedlo k prvnímu úmyslu, vysvoboditi zemi ode jha německého. Postupem vítězných spojenců v Srbsku a proti Cařihradu a nabídnutím míru se strany Rakousko-Uherska, stávala se situace Mac- kensenova vždy nesnadnější. Bylo zřejmo, že Marghiloman, rumunský předseda minister- stva nebude moci dlouho čeliti záměrům, namířeným proti Německu v Rumunsku; bylo jisto, že s demisí vlády bude prohlášena i všeobecná mobilisace v Rumunsku. Dne 4. listopadu rozhodl se Mackensen, že vzhle- dem k uzavření příměří mezi Rakousko- Uherskem a spojenci, není možno déle v Ru- munsku vyčkávat, nýbrž ve shodě s nej- vyšším německým velitelstvím nařídil ústup celé své armády přes Uhry do Haliče. Do-

prava materiálu měla započítí 5. listopadu, doprava vojsk dne 12. listopadu. Vojsku bylo při ústupu přísně zakázáno jakékoliv poško- zování nebo ničení. Evakuace Valašska měla míti ve vzájemné dohodě s rumunským mi- nistrem zahraničních věcí Arionem ráz mír- něho ústupu.

Situace utvářila se však jinak. Dne 6. listo- pad byl ministr Marghiloman nahrazen mi- nistrem generálem Coandou, generálním pobočníkem královým. Ten žádal, aby Mac- kensen nastoupil svůj zpáteční pochod již ve 3—4 dnech. Dne 10. listopadu žádá od Mackensena vyklizení Valašska za 24 hodin, jinak úplné odzbrojení; zároveň překročily francouzské oddíly u Giurgiu Dunaj. Odpo- vědi Mackensenovou bylo prohlášení nepřá- telství mezi Německem a Rumunskem.

Ústup počal v noci ze dne 10. na 11. listo- pad. Úmyslem německého velitele bylo do- praviti veškerý sbor pěších pochodů přes Karpaty do Sedmihradska a použití dráhy pouze k dopravě materiálu a neschopného mužstva. Pochod je proveden ve dvou proud- ech, na západě kryla 11. německá armáda, zbytek to vojska, jež kdysi hájilo Srbsko. Ústup se zdařil, aniž by nepřítel vojsko zne- pokojoval.

V Sedmihradsku počíná kázeň německé armády ochabovati. Mackensen tvoří zde první vojenské rady. Další doprava Uher- skem naráží na nepoddajnost min. předsedy Károlyiho; bylo vynuceno odzbrojení německé armády, Mackensen sám byl 16. prosince internován v zámku Foth, 4. ledna je pře- vezen na zámek Futtak blíže Nového Sadu, 8. září 1919 dopraven do Soluně a odtud bylo mu teprve 17. listopadu dovoleno vrátiti se do Německa.

Doporučuji toto dílo pro studium události po ujednání příměří v Německu.

Příště dále.

Oprava: Na str. 311 v titulku a v textu čti místo Norské státy Skandinávské státy.